

**Euroopa Liidu
Nõukogu**

**Brüssel, 27. veebruar 2026
(OR. en)**

**Institutsioonidevahelised
dokumendid:
2024/0101 (NLE)
2024/0102 (NLE)**

**11787/24
ADD 1**

**AELE 72
AND 13
SM 13
MI 659**

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: Ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt eraldiseisvate poolte Andorra Vürstiriigi ja San Marino Vabariigi vaheline assotsieerimisleping

---

ANDORRA PROTOKOLL

I OSA

ELi JA ANDORRA KOOSTÖÖ

ARTIKKEL 1

Euroopa Ühenduse ja Andorra Vürstiriigi vahelise koostöölepingu asendamine ja õigusjärglus

Käesolev leping asendab 15. novembril 2004 Brüsselis koostatud Euroopa Ühenduse ja Andorra Vürstiriigi vahelise koostöölepingu¹ ning on selle õigusjärglane.

---

¹ ELT L 135, 28.5.2005, lk 14.

ARTIKKEL 2

Koostööd käsitlevad erisätted

1. Kooskõlas raamlepingu artikliga 64 võetakse ELi ja Andorra vahelises koostöös arvesse Andorra kogemusi osalemisest ELi programmides, eelkõige olemasolevates territoriaalse koostöö programmides ja piiriülese koostöö struktuurides Pürenee piirkonnas.
2. Selleks lepivad EL ja Andorra kokku, et tugevdavad oma piirkondlikku koostööd kooskõlas ELi piiriülese, riikidevahelise ja piirkondadevahelise koostöö poliitikaga, ning kaaluvad kooskõlastatud meetmeid Andorrat ümbritsevate piirialade arendamiseks, et edendada Alpide piirkonna poliitikaga võrreldavat Pürenee poliitikat. Samal ajal lepivad EL ja Andorra kokku, et arendavad koostööd mägi piirkondade poliitika valdkonnas kooskõlas ELi poliitikaga, mille eesmärk on tagada põllumajandusmaa jätkuv ja kestlik kasutamine, majanduslik areng ja looduskeskkonna säilitamine.

II OSA

KAUPADE VABA LIIKUMINE

1. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

ARTIKKEL 3

Põhimõtted

Kaupade vaba liikumine ELi ja Andorra vahel põhineb ühelt poolt tolliliidul ja teiselt poolt kaupade vaba liikumist käsitlevate ELi õigusaktide vastuvõtmisel Andorra poolt.

ARTIKKEL 4

ELi ja Andorra tolliliit

Käesoleva lepinguga luuakse ELi ja Andorra tolliliit, mis asendab 28. juunil 1990 Luxembourgis koostatud Euroopa Majandusühenduse ja Andorra Vürstiriigi vahelise kirjavahetuse teel sõlmitud kokkuleppega¹ loodud tolliliidu ja on selle õigusjärglane, kui käesolevas protokollis ei ole sätestatud teisiti.

---

¹ EÜT L 374, 31.12.1990, lk 16.

ARTIKKEL 5

ELi ja Andorra tolliliidu kohaldamisala

1. ELi ja Andorra tolliliit hõlmab kõiki kaupu, ilma et see piiraks käesoleva osa 2. peatüki artiklis 10 sätestatud erinormide kohaldamist.
2. ELi ja Andorra tolliliit hõlmab nii Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013¹ (liidu tolliseadustik) artiklis 4 sätestatud ELi tolliterritooriumi (edaspidi „ELi tolliterritoorium“) kui ka Andorra territooriumi.
3. ELi ja Andorra tolliliit hõlmab:
  - a) ELi tolliterritooriumil või Andorras toodetud kaupu, sealhulgas kaupu, mis on täielikult või osaliselt saadud kolmandatest riikidest pärit toodetest, mis on ELi tolliterritooriumil või Andorras vabas ringluses, ning
  - b) kolmandatest riikidest pärit kaupu, mis on ELi tolliterritooriumil või Andorras vabas ringluses.
4. Kolmandatest riikidest pärit kaupu loetakse ELi tolliterritooriumil või Andorras vabas ringluses olevateks, kui asjakohased impordiformaalsused on täidetud, kui nende eest on sisse nõutud kõik tollimaksud või samaväärse toimega maksud ning kui kõnealuste kolmandatest riikidest pärit toodetega seotud tolli- ega muid makse ei ole osaliselt ega täielikult tagastatud.

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

5. ELi ja Andorra tolliliit hõlmab ka ELi tolliterritooriumilt või Andorrast pärit kaupu, mille valmistamiseks kasutatakse kolmandatest riikidest pärit tooteid, mis ei ole ei ELi tolliterritooriumil ega Andorras vabas ringluses. ELi ja Andorra tolliliitu käsitlevaid sätteid kohaldatakse selliste kaupade suhtes siiski ainult juhul, kui eksportiv assotsieerimislepingu osaline kehtestab ELi tollimaksud kolmandatest riikidest pärit toodetele, mida kasutatakse nende kaupade valmistamisel.

ARTIKKEL 6

Ühise kaubanduspoliitika rakendusmeetmed

1. Erandina raamlepingu artiklist 81 kohaldab Andorra vahetult nõukogu määruses (EMÜ) nr 2658/87¹ sätestatud meetmeid, mida EL kohaldab ELi tolliterritooriumile imporditud või sealt eksporditud kaupade suhtes, välja arvatud tariifikvoote.
2. Kui sellised kohustused puudutavad kaubavahetust ELi ja kolmandate riikide vahel, kohaldab Andorra vahetult kõiki kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelistest lepingutest, mille on sõlminud:
  - a) EL,
  - b) ELi nimel tegutsevad ELi liikmesriigid või
  - c) ELi liikmesriigid ja EL ühiselt.

---

¹ Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1).

3. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 1 kohaldamist, võib ühiskomitee võtta vastu otsuseid XXV lisa I osa ajakohastamiseks.
4. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud meetmed hõlmavad meetmeid, mis tulenevad XXIV lisa 2. peatükis ja XXV lisa I osas osutatud ELi õigusaktide kohaldamisest ELis.
5. Andorra rakendab XXV lisa II osas loetletud ELi õigusakte oma õiguskorras.
6. Käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 kohaldamine ei piira assotsieerunud riigi protokollis I ja II lisas sätestatud erinormide kohaldamist.

ARTIKKEL 7

Tollikoostöö allkomitee

1. Erandina raamlepingu artikli 76 lõike 8 esimesest lausest luuakse käesolevaga tollikoostöö allkomitee. Tollikoostöö allkomitee töömetoodika, koosseisu ja toimimise määrab kindlaks ühiskomitee oma töökorras.
2. Tollikoostöö allkomitee vaatab korrapäraselt või ühe assotsieerimislepingu osalise taotlusel läbi käesolevas lepingus sisalduvate tollialaste sätete tõlgendamise ja rakendamise küsimused. Samuti arutab tollikoostöö allkomitee kõiki küsimusi, mis on seotud tollikoostöö ja tolliküsimustes antava vastastikuse haldusabiga ELi ja Andorra vahel.

3. Tollikoostöö allkomitee võib anda omal algatusel või annab ühiskomitee taotlusel ühiskomiteele soovitusi tolliküsimustes. Vastusena sellistele soovitudele võtab ühiskomitee vastu otsuseid.

2. PEATÜKK

ERISÄTTED

ARTIKKEL 8

Sooduslepingud, mille üle EL peab läbirääkimisi

EL teeb kolmandate riikidega peetavatel kaubandusläbirääkimistel kõik endast oleneva, et laiendada iga kohaldatavat sooduskorda Andorrast pärit toodetele.

ARTIKKEL 9

Vastastikuse tunnustamise lepingud, mille üle peab EL läbirääkimisi

EL teeb kolmandate riikidega vastastikuse tunnustamise lepingute üle peetavatel läbirääkimistel kõik endast oleneva, et laiendada kõnealuseid vastastikuse tunnustamise lepinguid toodete vastavushindamise ja märgistamise eesmärgil Andorraale.

ARTIKKEL 10

Tubakatoodete järkjärguline hõlmamine ELi ja Andorra tolliliiduga

1. Ilma et see piiraks raamlepingu II osa 1. peatüki ja käesoleva protokolliga II osa 1. peatüki kohaldamist, kaotatakse käesoleva artikli lõigetes 2–5 sätestatud korra kohaselt 30-aastase üleminekuperioodi jooksul alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast järk-järgult tollimaksud ja samaväärse toimega maksud, mida kohaldatakse 14. juunil 1983 Brüsselis koostatud ja ELi poolt nõukogu otsusega 87/369/EMÜ¹ sõlmitud rahvusvahelise kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteemi konventsioonile lisatud nomenklatuuri² (edaspidi „harmoneeritud süsteemi nomenklatuur“) gruppi 24 kuuluvate ELi toodete (edaspidi „harmoneeritud süsteemi nomenklatuuri gruppi 24 kuuluvad tooted“) importimisel Andorrasse.
2. Kolmandatest riikidest pärit harmoneeritud süsteemi nomenklatuuri gruppi 24 kuuluvate toodete Andorrasse importimisel kohaldatav kord ei tohi olla soodsam samade toodete ELis importimisel kohaldatavast korrast.
3. Harmoneeritud süsteemi nomenklatuuri 2022. aasta versiooni³ rubriikidesse 24.02, 24.03 ja 24.04 kuuluvate toodete suhtes, mis on valmistatud ELis toortubakast ja vastavad käesoleva protokolliga II osa 1. peatüki artikli 5 lõike 3 tingimustele, kohaldatakse Andorrasse importimisel soodusmäär, mis vastab 60 %-le määrast, mida Andorra kohaldab kolmandatest riikidest pärit samade toodete suhtes.

---

¹ Nõukogu 7. aprilli 1987. aasta otsus 87/369/EMÜ rahvusvahelise kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteemi konventsiooni ja selle muutmisprotokolliga sõlmimise kohta (EÜT L 198, 20.7.1987, lk 1).

² EÜT 198, 20.7.1987, lk 3.

³ Komisjoni 12. oktoobri 2021. aasta rakendusmäärus (EL) 2021/1832, millega muudetakse tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühist tollitariifistikku käsitleva nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisa (ELT L 385, 29.10.2021, lk 1).

4. Tollimakse ja samaväärse toimega makse, mis tulenevad lõikes 2 sätestatud korra kohaldamisest ja lõikes 3 osutatud soodusmäära arvutamisest, tähistatakse edaspidi mõistega „tollimaksu baasmäärad“ ning need on tollimaksud ja samaväärse toimega maksud, mida Andorra kohaldab käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval.

5. Tollimaksud ja samaväärse toimega maksud, mida kohaldatakse Andorrasse imporditavate harmoneeritud süsteemi nomenklatuuri gruppi 24 kuuluvate ELi toodete suhtes, kaotatakse järkjärgult järgmises kuues etapis:

- a) seitsme aasta möödumisel käesoleva lepingu jõustumisest on tollimaksud ja samaväärse toimega maksud 95 % tollimaksu baasmäärast;
- b) 10 aasta möödumisel käesoleva lepingu jõustumisest on tollimaksud ja samaväärse toimega maksud 90 % tollimaksu baasmäärast;
- c) 15 aasta möödumisel käesoleva lepingu jõustumisest on tollimaksud ja samaväärse toimega maksud 70 % tollimaksu baasmäärast;
- d) 20 aasta möödumisel käesoleva lepingu jõustumisest on tollimaksud ja samaväärse toimega maksud 50 % tollimaksu baasmäärast;
- e) 25 aasta möödumisel käesoleva lepingu jõustumisest on tollimaksud ja samaväärse toimega maksud 30 % tollimaksu baasmäärast ja
- f) 30 aasta möödumisel käesoleva lepingu jõustumisest ja igal järgneval aastal on tollimaksud ja samaväärse toimega maksud 0 %.

ARTIKKEL 11

Järelevalvemehhanism üleminekuperioodil

1. Harmoneeritud süsteemi nomenklatuuri gruppi 24 kuuluvate toodete puhul edastab Andorra ELile enne iga kuu 15. kuupäeva andmed Andorras toodetud ja valmistatud ning imporditud, turustatud ja eksporditud toortubaka ja tubakatoodete koguste igakuiste muutuste kohta.
2. Andorra edastab ELile igal aastal enne 1. septembrit aruande järgmiste elementide arengu kohta:
  - a) riigi rahanduse olukord, sealhulgas tubakast saadava maksutulu osakaal;
  - b) Andorra majanduse, sealhulgas eelkõige põllumajandussektori mitmekesistamine;
  - c) toortubaka ja tubakatoodete tootmine, import, turustamine ja eksport, ning
  - d) meetmed, mida Andorra on võtnud pettuste ja salakaubaveo ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks (õigusnormid, rakendamine ning halduslik, kohtulik ja materiaalne suutlikkus).
3. Lõikes 2 osutatud aruande elementide hindamisel võtab Andorra arvesse eelkõige järgmisi näitajaid:
  - a) muutused riigi tulude mahus;

- b) kogutud tollimaksud ning otsesed ja kaudsed maksud;
- c) tubakast saadud maksutulu osakaalu muutus riigieelarves;
- d) tubakasaagist saadava tulu osakaalu muutus võrreldes põllumajandusettevõtete kogutuluga;
- e) investeringute areng (Andorra kohalikud ja välisinvesteeringud);
- f) tööhõiveolukorra areng Andorras;
- g) muutused turistide sissevoolus;
- h) muutused toortubaka ja tubakatoodete kohta käivates igakuistes andmetes, nimelt millised kogused toortubakat ja tubakatooteid on:
  - i) Andorras toodetud ja valmistatud,
  - ii) ELi ja kolmandatest riikidest imporditud,
  - iii) Andorras turustatud ning
  - iv) ELi ja kolmandatesse riikidesse eksporditud;

lisaks võetakse arvesse nende igakuiste andmete muutusi võrreldes eelneva aasta ja eelneva viie aasta keskmisega;

- i) muutused tubakatoodete müügihinnas Andorras (turustatud koguseid käsitlevatel andmetel põhinev kaalutud keskmine hind; miinimumhind ja maksimumhind) ning selle müügihinna komponendid (maksud ja muud elemendid), ning
- j) konkreetsed andmed pettuste ja salakaubaveo ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks võetud meetmete tõhususe kohta, nimelt:
  - i) õigusnormide ja kohtupraktika areng;
  - ii) pettuste ja salakaubaveo vastase võitlusega tegelevate töötajate arvu muutus;
  - iii) areng pettuste ja salakaubaveo vastu võitlemiseks vajaliku varustuse vallas;
  - iv) koostöö naaberriikidega ning
  - v) kinni peetud saadetiste arv ja väärtus.

4. Iga viie aasta järel või ELi või Andorra taotlusel korraldatakse kohtumine, mille käigus teavitatakse ELi ja Andorrat selliste näitajate muutustest, millega mõõdetakse tubakatoodete vabale liikumisele järkjärgulise ülemineku mõju Andorraale.

5. Ühiskomitee võib otsustada lõigetes 2 ja 3 osutatud elemente ja näitajaid kohandada.

6. Andorra majanduse, eelkõige tubakasektori mitmekesistamise rahuldava arengu korral võib ühiskomitee otsustada peatada lõigetes 1 ja 3 osutatud andmete ja lõikes 2 osutatud aruande edastamise.

ARTIKKEL 12

Tubakaga seotud kaitsemeetmed

1. Tõsiste majanduslike, fiskaalsete, ühiskondlike või keskkonnaalaste raskuste korral, mis on tingitud harmoneeritud süsteemi nomenklatuuri grupi 24 suhtes kohaldatavast tariifide järkjärgulise kaotamise määrast, võib Andorra ühepoolselt võtta kaitsemeetmeid kõnealuse määra kohandamiseks käesolevas artiklis sätestatud tingimustel ja sellega kooskõlas.
2. EL võib käesolevas artiklis sätestatud tingimustel ja sellega kooskõlas võtta ühepoolselt asjakohaseid kaitsemeetmeid, kui ta leiab, et on esinenud mis tahes järgmine olukord:
  - a) pettuste ja salakaubaveo ennetamine ja nende vastu võitlemine Andorras on arenenud ebasoodsas suunas;
  - b) toortubaka ja tubakatoodete tootmine, import, turustamine või eksport on ebasoodsalt suurenenud, või
  - c) tubakatoodete hinnaerinevused (koos maksudega) Andorra ja ELi liikmesriikide vahel on suurenenud, eelkõige võrreldes madalaima hinnaga naabruses asuva ELi liikmesriigiga.
3. Lõigete 1 ja 2 kohased kaitsemeetmed piirduvad ulatuse ja kestuse poolest sellega, mis on tingimata vajalik lõikes 1 osutatud tõsiste majanduslike, fiskaalsete, ühiskondlike või keskkonnaalaste raskuste kõrvaldamiseks.

4. Kui Andorra või EL kavatseb võtta kaitsemeetmeid vastavalt lõikele 1 või 2, teatab ta sellest viivitamata teisele assotsieerimislepingu osalisele ja esitab kogu asjakohase teabe.
5. Kohaldatakse raamkokkuleppe artikli 97 lõikeid 4–9.

ARTIKKEL 13

Üleminekuperioodil tubaka suhtes kohaldatavad päritolureeglid

1. Käesoleva peatüki artiklis 10 sätestatud üleminekuperioodi jooksul ja ELi importimisel võib harmoneeritud süsteemi nomenklatuuri gruppi 24 kuuluvad Andorrast pärinevad tooted vabastada imporditollimaksust.
2. Harmoneeritud süsteemi nomenklatuuri gruppi 24 kuuluvate toodete suhtes kohaldatavad päritolureeglid ja halduskoostöö meetodid on sätestatud käesoleva protokolliga 1. liites.

3. PEATÜKK

MAKSUVABASTUSED REISIJATELE

ARTIKKEL 14

Üldsätted

1. EL ja Andorra vabastavad teisest assotsieerimislepingu osalisest saabuvate reisijate isiklikus pagasis imporditud kaubad imporditollimaksudest, käibemaksust või üldistest kaudsetest maksudest ja aktsiisimaksudest rahaliste piirmäärade või koguseliste piirangute alusel, tingimusel et kõnealune import ei ole kaubanduslikku laadi.
2. Lõike 1 kohaldamisel käsitatakse importi mittekaubanduslikku laadi impordina, kui see:
  - a) on juhuslikku laadi ja
  - b) sisaldab üksnes reisija või tema pereliikmete isiklikuks kasutamiseks või kingituseks ettenähtud kaupa.
3. Kaupade laad või kogus ei tohi olla selline, mis näitab, et kaubad imporditakse kaubanduslikuks otstarbeks.

ARTIKKEL 15

Rahalised piirmäärad ja koguselised piirangud

1. Käesoleva peatüki artikli 14 lõikes 1 osutatud maksuvabastused on samad, mida kohaldatakse ELis kolmandate riikide suhtes vastavalt nõukogu direktiivile 2007/74/EÜ¹.
2. Erandina lõikest 1 ja tingimusel, et kaubad on omandatud assotsieerimislepingu osalise siseturul maksustamist reguleerivate üldtingimuste kohaselt, kohaldatakse lõigetes 3 ja 5 sätestatud rahalisi piirmäärasid ja koguselisi piiranguid.
3. Kaupade puhul, mille suhtes kohaldatakse rahalist piirmäära, on maksuvabastuse koguväärtus kolmekordne ELi poolt kolmandate riikide suhtes kohaldatava maksuvabastuse väärtus. Käesolevat lõiget ei kohaldata alla 15aastaste reisijate suhtes.
4. Rahaliste piirmäärade kohaldamise eesmärgil ei või üksikeseme väärtust osadeks jagada.

---

¹ Nõukogu 20. detsembri 2007. aasta direktiiv 2007/74/EÜ kolmandatest riikidest saabuvate reisijate imporditava kauba käibemaksust ja aktsiisist vabastamise kohta (ELT L 346, 29.12.2007, lk 6)

5. Kaupade puhul, mille suhtes kohaldatakse koguselist piirangut, on maksuvabad kogused järgmised:

a) tubakatooted:

- 300 sigaretti või
- 150 sigarillot

või

- 75 sigarit või
- 400 grammi suitsetamistubakat.

Iga märgitud kogus vastab 100 %-le tubakatoodete maksuvabastusest.

Sigarillod on sigarid, igaüks maksimumkaaluga 3 grammi.

Üksikreisija puhul võib kohaldada maksuvabastust tubakatoodete mis tahes kombinatsiooni suhtes, tingimusel et üksikute maksuvabastuste protsentide kogusumma ei ületa 100 %;

b) alkohol ja alkohoolsed joogid, vein ja õlu:

- 1,5 liitrit – alkohol ja alkohoolsed joogid alkoholisisaldusega üle 22 mahuprotsendi või denatureerimata etüülalkohol alkoholisisaldusega alates 80 mahuprotsendist; või
- 3 liitrit – alkohol ja alkohoolsed joogid alkoholisisaldusega kuni 22 mahuprotsenti ja
- 5 liitrit vaikset veini ja kokku 20 liitrit õlut.

Iga märgitud kogus moodustab 100 % alkoholile ja alkoholsetele jookidele, veinidele ja õllele antud maksuvabastuste kogusummast.

Üksikreisija puhul võib maksuvabastust kohaldada punktis b osutatud alkoholi ja alkoholsete jookide, veini ja õlle mis tahes kombinatsiooni suhtes, tingimusel et üksikute maksuvabastuste summa ei ületa 100 %.

6. Lõiget 5 ei kohaldata alla 17aastaste reisijate suhtes.

4. PEATÜKK

TOLLI TURVAMEETMED

ARTIKKEL 16

Mõiste „tolliturvameetmed” määratlus

Käesoleva peatüki kohaldamisel tähendab mõiste „tolliturvameetmed“ sätteid, mis käsitlevad kauba deklareerimist enne selle tolliterritooriumile sisenemist ja sealt väljumist, volitatud ettevõtjaid ning tolliturvakontrolle ja turvalisusega seotud riskijuhtimist käsitlevaid sätteid, mida kohaldatakse kooskõlas ELis igal ajal kehtivate asjakohaste tollialaste õigusnormidega.

ARTIKKEL 17

Tolliturvameetmeid käsitlevad üldpõhimõtted

1. EL ja Andorra kohustuvad kohaldama tolliturvameetmeid kaupade veol kolmandatesse riikidesse ja kolmandatest riikidest ning seega tagama oma välispiiril samaväärse turvalisuse taseme.
2. EL ja Andorra loobuvad tolliturvameetmete kohaldamisest, kui kaupu veetakse nende tolliterritooriumide vahel.

ARTIKKEL 18

Lepingud kolmandate riikidega

1. Enne tolli turvameetmetega seotud mis tahes lepingute sõlmimist kolmandate riikidega konsulteerivad EL ja Andorra teineteisega, et tagada kooskõla käesoleva peatükiga, eelkõige juhul, kui läbiräägitavas lepingus on sätteid, millega tehakse erand tolli turvameetmetest.
2. EL ja Andorra lepivad kokku, et leping, mille üks neist sõlmib kolmanda riigiga tolli turvameetmetega hõlmatud valdkonnas, ei tekita kohustusi teisele assotsieerimislepingu osalisele, välja arvatud juhul, kui ühiskomitee otsustab teisiti.

ARTIKKEL 19

Sisenemise ülddeklaratsiooni ja kauba väljumiseelse deklaratsiooni esitamise koht

1. Sisenemise ülddeklaratsioon esitatakse selle assotsieerimislepingu osalise pädevale asutusele, kelle tolliterritooriumile kaup kolmandast riigist tuuakse. Nimetatud pädev asutus teeb sisenemise ülddeklaratsioonis esitatud andmete põhjal riskianalüüsi ja vajalikuks peetava turvakontrolli, sealhulgas juhul, kui kauba sihtkohaks on teine assotsieerimislepingu osaline.

2. Kauba väljumiseelne deklaratsioon esitatakse selle assotsieerimislepingu osalise pädevale asutusele, kelle tolliterritooriumil viiakse läbi kolmandasse riiki veetava kauba väljaviimisega seotud formaalsused. Kõnealune pädev asutus teeb deklaratsioonis olevate andmete põhjal riskianalüüsi ja turvaküsimustes vajalikuks peetava tollikontrolli.

3. Kui kaup viiakse välja ühe assotsieerimislepingu osalise tolliterritooriumilt kolmandasse riiki läbi teise assotsieerimislepingu osalise tolliterritooriumi, esitatakse kauba väljumise ülddeklaratsioon erandkorras teise lepinguosalise pädevatele asutustele.

ARTIKKEL 20

Tolli turvakontroll ja turvariskide juhtimine

1. EL ja Andorra teevad koostööd, et:
  - a) vahetada teavet riskianalüüsi parandamiseks ja selle põhjalikkuse suurendamiseks ning tolli turvakontrolli tõhustamiseks ning
  - b) määrata aegsasti kindlaks ühine riskijuhtimise raamistik, ühised riskikriteeriumid ja ühised esmatähtsad kontrollivaldkonnad ning luua ühise riskijuhtimise elektrooniline süsteem.
2. Kõik muud lõike 1 kohaldamiseks vajalikud otsused võtab vastu ühiskomitee.

ARTIKKEL 21

Järelevalve tolli turvameetmete rakendamise üle

1. Ühiskomitee võtab vastu otsused, milles sätestatakse, kuidas EL ja Andorra teevad järelevalvet käesoleva peatüki rakendamise üle ja kontrollivad kooskõla tolli turvameetmetega.

Selline järelevalve võib seisneda järgmises:

- a) käesoleva peatüki rakendamise korrapärane hindamine;
  - b) läbivaatamine, et parandada käesoleva peatüki kohaldamist või muuta selle sätteid eesmärkidele vastavamaks;
  - c) ELi ja Andorra ekspertide asjakohaste kohtumiste korraldamine ja haldusmenetluste auditeerimine, sealhulgas kohapealse kontrolli abil.
2. Ühiskomitee jälgib, et lõike 1 alusel võetavate meetmete puhul järgitakse ettevõtjate õigusi.

ARTIKKEL 22

Volitatud ettevõtjaid hõlmava teabe vahetamine

Euroopa Komisjon ja Andorra pädevad asutused vahetavad turvalisuse eesmärgil korrapäraselt teavet volitatud ettevõtjate kohta, esitades järgmised andmed:

- a) ettevõtja tunnusnumber (TIN – *Trader Identification Number*) vormingus, mis on kooskõlas ettevõtjate registreerimise ja identifitseerimise süsteemi (EORI) käsitlevate õigusaktidega, st komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2015/2446¹;
- b) volitatud ettevõtja nimi ja aadress;
- c) volitatud ettevõtja staatust andva loa number;
- d) kehtiv staatus (luba kehtiv, peatatud, kehtetuks tunnistatud);
- e) staatuse muutmise perioodid;
- f) kuupäev, mil luba jõustub, ning
- g) loa välja andnud asutuse nimi.

---

¹ Komisjoni 28. juuli 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/2446, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 952/2013 seoses liidu tolliseadustiku teatavaid sätteid täpsustavate üksikasjalike eeskirjadega (ELT L 343, 29.12.2015, lk 1).

ARTIKKEL 23

Ametisaladuse ja isikuandmete kaitse

1. Käesoleva peatüki alusel ELi ja Andorra vahel vahetatava teabe suhtes kehtib ametisaladuse ja isikuandmete kaitse kohustus sellisel kujul, nagu see on kehtestatud teavet vastu võtva assotsieerimislepingu osalise õiguses.
2. Käesoleva peatüki alusel ELi ja Andorra vahel vahetatavat teavet ei tohi edastada kellelegi teisele kui asjaomase assotsieerimislepingu osalise pädevatele asutustele ning kõnealused pädevad asutused ei tohi seda kasutada muudel kui käesolevas lepingus sätestatud eesmärkidel.

ARTIKKEL 24

Tasakaalustavad meetmed

1. EL ja Andorra võivad pärast ühiskomiteega konsulteerimist võtta asjakohaseid tasakaalustavaid meetmeid, sealhulgas peatada tolli turvameetmete kohaldamise, kui nad leiavad, et teine assotsieerimislepingu osaline ei järgi käesoleva peatüki sätteid.
2. Kui mis tahes viivitus võiks ohustada tolli turvameetmete tõhusust, võib EL või Andorra ilma eelneva konsulteerimiseta võtta ajutisi tasakaalustavaid meetmeid, tingimusel et ühiskomitees toimuvad konsultatsioonid kohe pärast kõnealuste ajutiste tasakaalustavate meetmete vastuvõtmist.

3. Kui Andorra ei taga enam tolli turvameetmeid käsitlevate asjakohaste ELi õigusaktide rakendamist kooskõlas käesoleva peatükiga, võib EL tolli turvameetmete kohaldamise peatada, välja arvatud juhul, kui ühiskomitee otsustab pärast ELi õigusaktide kohaldamise jätkamise võimaluste uurimist teisiti.

4. Tasakaalustavad meetmed peavad olema proportsionaalsed ning nende ulatus ja kestus peavad piirduma sellega, mis on vajalik olukorra lahendamiseks. Assotsieerimislepingu osaline võib taotleda, et ühiskomitee korraldaks konsultatsioone käesoleva artikli alusel võetud tasakaalustavate meetmete proportsionaalsuse üle.

5. PEATÜKK

VASTASTIKUNE ABI NÕUETE SISSENÕUDMISEL

ARTIKKEL 25

Vastastikune abi nõuete sissenõudmisel

1. Kõik ELi liikmesriigid ja Andorra annavad üksteisele vastastikust abi impordi- ja eksporditollimaksudega seotud nõuete sissenõudmisel.
2. Vastastikune abi hõlmab järgmist:
  - a) halduskaristused, trahvid, teenustasud ja lisamaksud, mis on seotud selliste nõuetega, mille puhul võidakse taotleda vastastikust abi vastavalt lõikele 1 ning mille on kehtestanud haldusasutused, kes on pädevad koguma asjaomaseid makse või makseid või viima nendega seoses läbi haldusuurimisi, või mille on kinnitanud haldus- või õigusasutused nimetatud haldusasutuste taotlusel;
  - b) teenustasud tõendite ja samalaadsete dokumentide väljaandmise eest asjaomase maksuga seotud haldustoimingute puhul;
  - c) intressid ja kulud, mis on seotud nõuetega, mille puhul võidakse taotleda vastastikust abi vastavalt käesoleva artikli lõikele 1 või käesoleva lõike punktidele a ja b.

3. Vastastikust abi nõuete sissenõudmisel antakse koosõlas nõukogu direktiivi 2010/24/EL¹ I–V peatükiga ja komisjoni rakendusmääruse (EL) 1189/2011² I–IV peatükiga, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) erandina direktiivi 2010/24/EL artikli 4 lõigetest 1 ja 6 määrab iga ELi liikmesriik ja Andorra need asutused, kellel on õigus esitada või vastu võtta vastastikuse abi taotlusi, ja nad esitavad Euroopa Komisjonile kõnealuste asutuste loetelu ning teavitavad komisjoni kõigist asjakohastest muudatustest; Euroopa Komisjon edastab saadud teabe ELi liikmesriikidele ja Andorraale;
- b) erandina direktiivi 2010/24/EL artikli 13 lõike 1 esimesest ja teisest lõigust ning artiklist 17 võib nõuete sissenõudmistaoitluse või ettevaatusabinõusid käsitleva taotluse esitada taotluse saanud riigi õigus- ja haldusnormides sätestatud volituste ja menetluste alusel, kui kõnealuste õigus- ja haldusnormidega on ette nähtud tulemuslik ja tõhus sissenõudmissüsteem;
- c) erandina direktiivi 2010/24/EL artikli 19 lõike 2 esimesest ja teisest lõigust ning artikli 19 lõikest 3 peatatakse käesoleva protokolliga kohase nõuete sissenõudmistaoitluse või ettevaatusabinõusid käsitleva taotlusega aegumistähtaeg, kuni taotluse saanud asutus on taotluse täitnud;

---

¹ Nõukogu 16. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/24/EL vastastikuse abi kohta maksude, maksete ja teiste meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel (ELT L 84, 31.3.2010, lk 1).

² Komisjoni 18. novembri 2011. aasta rakendusmäärus (EL) nr 1189/2011, millega kehtestatakse nõukogu direktiivi 2010/24/EL (vastastikuse abi kohta maksude, maksete ja teiste meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel) teatavate sätetega seotud üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 302, 19.11.2011, lk 16).

d) käesoleva artikli kohaldamisel täiendatakse direktiivi 2010/24/EL artikli 22 lõiget 1 järgmise lausega: „Vastastikuse abi taotlustega seotud lisateavet ja vastuseid sellistele taotlustele võib igal juhul esitada inglise keeles või muus keeles, mida pädevad asutused aktsepteerivad.“;

e) iga ELi liikmesriik ja Andorra koguvad statistikat järgmise kohta:

i) igal aastal igale taotluse saanud riigile esitatud ja igalt taotluse esitanud riigilt saadud teabetaotluste, teavitamistaotluste ning nõuete sissenõudmistaotluste ja ettevaatusabinõusid käsitlevate taotluste arv, ning

ii) nõuete suurus, mille puhul taotletakse vastastikust abi nõuete sissenõudmisel, ja sissenõutud summad.

Punktides i ja ii osutatud andmed edastatakse Euroopa Komisjonile hiljemalt iga aasta 30. juuniks. Euroopa Komisjon edastab ELi liikmesriikidelt saadud teabe Andorraale;

f) erandina rakendusmääruse (EL) nr 1189/2011 artikli 2 lõigetest 1 ja 2 saadetakse kõik taotlused ja nende juurde käivad dokumendid, vormid ja muud dokumendid ning nende taotlustega seoses edastatud mis tahes muu teave turvalise e-posti teel, välja arvatud juhul, kui see on tehnilistel põhjustel võimatu, või kasutades muid pädevate asutuste poolt heakskiidetud vahendeid.

4. Teabetaotluse esitamisel kasutavad ELi liikmesriigid ja Andorra vormi, mis on koostatud ELi liikmesriikide vaheliste taotluste puhul kasutatava näidise põhjal, kui taotluse esitanud asutus ja taotluse saanud asutus ei ole kokku leppinud teisiti.

Teatamistaotluse esitamisel kasutavad ELi liikmesriigid ja Andorra vormi, mis on koostatud ELi liikmesriikide vaheliste taotluste puhul kasutatava näidise põhjal.

Nõuete sissenõudmistaotluse või ettevaatusabinõusid käsitleva taotluse esitamisel kasutavad ELi liikmesriigid ja Andorra vormi, mis on koostatud ELi liikmesriikide vaheliste taotluste puhul kasutatava näidise põhjal.

Teatamistaotlusele lisatud tüüpvorm ja taotluse saanud riigis täitemeetmete võtmist lubava ühtse juriidilise dokumendi vorm koostatakse ELi liikmesriikide vaheliste taotluste puhul kasutatavate vormide põhjal.

Käesolevas lõikes osutatud vormide ülesehitust ja kujundust võib kohandada vastavalt käesolevale protokollile ning elektroonilise teabevahetussüsteemi nõuetele ja võimalustele, tingimusel et neis sisalduvat andmete ja teabe kogumit oluliselt ei muudeta. Väljad, mis on taotluse ja selle täitmisega seotud teabevahetuse ajal tühjaks jäetud, võib välja jätta.

6. PEATÜKK

ÜHENDUS ELi ELEKTROONILISTE SÜSTEEMIDEGA

ARTIKKEL 26

Ühendus ELi elektrooniliste süsteemidega

1. Selleks et hõlbustada Andorra ühendamist ELi elektrooniliste süsteemidega, mis on vajalikud ELi ja Andorra tolliliidu nõuetekohaseks toimimiseks, annab EL vajalikku tehnilist abi ja koolitust ühiskomitee otsusega kehtestatud piirides ja sellega kooskõlas, võttes arvesse selleks kättesaadavaid rahalisi vahendeid. Süsteemidega ühendamise kulud kannab Andorra.
2. Lõikes 1 osutatud ühiskomitee otsuses määratakse Andorra väliskaubanduse ja ELi tegelikke vajadusi arvesse võttes kindlaks ka ajakava Andorra järkjärguliseks ühendamiseks ELi elektrooniliste süsteemidega ning alternatiivsed lahendused juhuks, kui ühendamise kulud oleksid eeldatava kasulikkusega võrreldes ebaproportsionaalsed.

7. PEATÜKK

LOOMATERVISE, TOIDUOHUTUSE JA TAIMETERVISE ALASED ÕIGUSNORMID

ARTIKKEL 27

Toiduohutuse ning veterinaar- ja fütosanitaarküsimuste allkomitee

1. Erandina raamlepingu artikli 76 lõike 8 esimesest lausest luuakse käesolevaga toiduohutuse ning veterinaar- ja fütosanitaarküsimuste allkomitee. Kõnealuse allkomitee metoodika, koosseisu ja toimimise määrab kindlaks ühiskomitee oma töökorras.
2. Toiduohutuse ning veterinaar- ja fütosanitaarküsimuste allkomitee vaatab korrapäraselt või ELi või Andorra taotlusel läbi väljatöötatavad toiduohutust ning veterinaar- ja fütosanitaarküsimusi käsitlevate ELi õigusaktide arengu ning määrab kindlaks ELi õigusaktid, mida tuleb Andorras kohaldada.
3. Vajaduse korral annab toiduohutuse ning veterinaar- ja fütosanitaarküsimuste allkomitee ühiskomiteele soovitusi assotsieerunud riigi protokollis I lisa ajakohastamiseks vastavalt raamlepingu artiklile 81.

ARTIKKEL 28

Kolmandatest riikidest imporditud ja Andorrasse suunduvate toodete kontroll

Kolmandatest riikidest imporditud ja Andorrasse suunduvaid tooteid kontrollivad ELi liikmesriikide piiripunktides nende pädevad asutused Andorra ametiasutuste nimel ja eest.

ARTIKKEL 29

Juurdepääs profülaktilisele või terapeutilisele ravile tervisekriiside korral

1. EL ja Andorra teevad tihedat koostööd suurte tervisekriiside korral loomatervise, toiduohutuse ja taimetervise valdkonnas.
2. Kui suure tervisekriisi on põhjustanud loomataudi puhang, mida võib lugeda epideemiaks, teatavad EL ja Andorra teineteisele sellest viivitamata ja kooskõlastavad võimaluste piires oma tegevusi, eelkõige kui nad kaaluvad vaktsineerimismeetmete või -kavade kasutuselevõttu.

ARTIKKEL 30

Auditid

Andorra suhtes kohaldatakse sama ELi ekspertide poolse auditeerimise korda, mida kohaldatakse ELi liikmesriikide jaoks sätestatud ekspertide poolse auditeerimise korra suhtes.

ARTIKKEL 31

Aruandlussüsteemides osalemine

1. Andorra osaleb elektroonilises ametliku kontrolli teabehaldussüsteemis või muudes süsteemides, mis võivad elektroonilise ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi tulevikus asendada.
2. Tehnilise ja operatiivse korra Andorra osalemiseks elektroonilises ametliku kontrolli teabehaldussüsteemis kehtestab ühiskomitee asjaomase allkomitee ettepaneku põhjal.

III OSA

ISIKUTE, TEENUSTE JA KAPITALI VABA LIIKUMINE

1. PEATÜKK

ISIKUTE, TÖÖTAJATE JA FÜÜSILISEST ISIKUST ETTEVÕTJATE VABA LIIKUMINE

ARTIKKEL 32

Isikute vaba liikumisega seotud üleminekuperioodid

1. Ühelt poolt Andorra ja teiselt poolt ELi liikmesriigid võivad kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast jätta ühelt poolt ELi liikmesriikide kodanike ja teiselt poolt Andorra kodanike suhtes kehtima riigisiseseid õigusnormid, mille kohaselt on riiki sisenemiseks, seal elamiseks ja töötamiseks vaja eelnevat luba.

Andorra võib kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast jätta ELi liikmesriikide kodanike suhtes kehtima uute elanike ja töötajate arvulised piirangud.

2. Andorra võib kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast jätta kehtima riigisiseseid õigusnormid, millega piiratakse töötajate kõigi kategooriate kutsealast liikuvust ja juurdepääsu kutsealadele.

ARTIKKEL 33

Üleminekuperioodil võetavad meetmed

1. Pärast käesoleva lepingu allkirjastamist ei kehtesta Andorra peale käesoleva peatüki artiklis 32 sätestatud piirangute ühtegi muud piirangut töötajate ja iseenda tööandjate riiki sisenemise, tööhõive ega elukoha suhtes.
2. Andorra võtab kõik vajalikud meetmed selleks, et üleminekuperioodi ajal oleks ELi liikmesriikide kodanikel võimalik asuda pakutavale tööle Andorra territooriumil võrdsetel tingimustel Andorra kodanikega.

ARTIKKEL 34

Olemasolevate kahepoolsete kokkulepete kohaldamine üleminekuperioodil

Olemasolevad kahepoolsed kokkulepped kehtivad üleminekuperioodi ajal edasi, välja arvatud juhul, kui käesolevast lepingust tulenevad sätted on ELi liikmesriikide kodanikele soodsama mõjuga.

2. PEATÜKK

TRANSPORT

ARTIKKEL 35

Autoveo kabotaaž

1. Käesolev leping ei piira järgmiste kahepoolsete lepingute kohaldamist kabotaažiõiguste suhtes:
  - a) 8. jaanuaril 2015 Ordinos koostatud *Acuerdo entre el Reino de España y el Principado de Andorra sobre transporte internacional por carretera*;
  - b) 12. detsembril 2000 Andorra la Vellas koostatud *Accord entre le Gouvernement de la République française et le Gouvernement de la Principauté d'Andorre concernant les transports routiers internationaux de marchandises*;
  - c) 15. novembril 2000 Andorra la Vellas koostatud *Acordo entre a República Portuguesa e o Principado de Andorra relativo a Transportes Internacionais Rodoviários de Passageiros e de Mercadorias* ja
  - d) 19. mail 2015 Brüsselis koostatud *Accordo fra il Governo della Repubblica italiana e il Governo del Principato di Andorra, concernente la regolamentazione del trasporto internazionale di viaggiatori e di merci su strada*.

Neid kabotaažiõigusi võib ajakohastada.

2. Käesolev leping asendab lõikes 1 loetletud kahepoolset lepingud kõigis küsimustes, välja arvatud nimetatud kahepoolsete lepingutega reguleeritud kabotaažiõigused.

3. Kui lõikes 1 ei ole sätestatud teisiti, ei või Andorra sõlmida ELi liikmesriikidega uusi lepinguid maanteetransporti käsitlevates küsimustes, mis kuuluvad käesoleva lepingu kohaldamisalasse.

IV OSA

NELJA VABADUSEGA SEOTUD HORISONTAALSÄTTED

1. PEATÜKK

ÄRIÜHINGUÕIGUS

ARTIKKEL 36

Registrite sidestamine

1. Andorra kesk-, kaubandus- ja äriregistrid ühendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2017/1132¹ artikli 22 kohaselt loodud registrite sidestamise süsteemiga.
2. Andorra kesk-, kaubandus- ja äriregistrite ühendamise registrite sidestamise süsteemiga peab toimuma igati kooskõlas ELi õigusaktidega äriühinguõiguse valdkonnas ning tingimusel, et Andorra on täitnud kõik tehnilised nõuded ja rahalised kohustused.

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46).

3. Andorra võtab vajalikud meetmed, et tagada platvormi kaudu oma registrite koostalitlusvõime registrite sidestamise süsteemis ning teabe levitamine ja vahetamine registrite sidestamise süsteemi kaudu, ning tagab, et äriühingutel ja filiaalidel Andorras on Euroopa kordumatu tunnus (EUID) kooskõlas direktiiviga (EL) 2017/1132.

4. Andorra kannab direktiivi (EL) 2017/1132 rakendamisest tulenevalt oma riigisiseste registrite kohandamise ning hoolduse ja käitamisega seotud kulud.

PÄRITOLUREEGLID

I OSA

ÜLDSÄTTED

ARTIKKEL 1

Mõisted

Käesolevas liites kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „assotsieerimislepingu osaline“ – EL või Andorra;
- b) „grupp“, „jaotis“, „rubriik“ ja „alamrubriik“ – grupp, jaotis, rubriik ja alamrubriik (nelja- või kuuekohaline kood), mida kasutatakse nomenklatuuris, mis moodustab kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteemi (edaspidi „harmoneeritud süsteem“) koos muudatustega vastavalt Tollikoostöö Nõukogu 26. juuni 2004. aasta soovitusel, mis käsitleb saadetise kordumatut tolliviitenumbrit (UCR);
- c) „klassifitseeritud“ – kauba klassifitseerimine teatavasse gruppi, jaotisesse, rubriiki või alamrubriiki;

- d) „kaubasaadetiis“ – tooted, mis
- i) saadetakse samal ajal ühelt eksportijalt ühele kaubasaajale või
  - ii) saadetakse eksportijalt kaubasaajale üheainsa veodokumendi alusel või selle üheainsa veodokumendi puudumisel üheainsa arve alusel;
- e) „ELi toll“ – mis tahes ELi liikmesriigi toll;
- f) „tolliväärtus“ – 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe VII artikli rakendamise lepingu¹ kohaselt määratud tolliväärtus;
- g) „tehasehind“ – hind, mida makstakse tehases toote eest assotsieerimislepingu osalise territooriumil asuvale tootjale, kelle ettevõttes toimub viimane töö või töötlus, tingimusel et hind sisaldab kõikide kasutatud materjalide väärtust ja kõiki muid selle tootmisega seotud kulusid ning sellest on maha arvatud kõik riigisisese maksud, mis makstakse tagasi või mida võib tagasi maksta saadud toote eksportimisel. Kui viimane töö või töötlus on tellitud tootjalt allhanke korras, osutab mõiste „tootja“ alltöövõtja palganud ettevõtjale. Kui tegelikult makstud hind ei kajasta kõiki assotsieerimislepingu osalise territooriumil toote tootmisega kaasnenud kulusid, tähendab mõiste „tehasehind“ kõikide kõnealuste kulude summat, millest on maha arvatud riigisisese maksud, mis makstakse tagasi või võidakse tagasi maksta saadud toote eksportimisel;
- h) „asendatavad materjalid“ või „asendatavad tooted“ – samalaadsed ja samasuguse kaubandusliku kvaliteediga materjalid või tooted, millel on ühesugused tehnilised ja füüsilised omadused ning mida ei saa üksteisest eristada;

---

¹ EÜT L 336, 23.12.1994, lk 119.

- i) „kaup“ – nii materjalid kui ka tooted;
- j) „tootmine“ – igat liiki töö või töötlus, kaasa arvatud komplekteerimine;
- k) „materjal“ – koostisosa, toormaterjal, komponent, osa vms, mida on toote tootmisel kasutatud;
- l) „päritolustaatuseta materjalide suurim lubatud sisaldus“ – päritolustaatuseta materjalide suurim sisaldus tootes, mis võimaldab tootmist käsitada piisava töö või töötlusena, mis annab tootele päritolustaatuse. Seda võib väljendada protsendina toote tehasehinnast või protsendina konkreetsetesse gruppidesse, gruppi, rubriiki või alamrubriiki kuuluvate kasutatud materjalide netomassist;
- m) „toode“ – valmistatav toode, isegi kui see on mõeldud hiljem mõnes teises valmistamistoimingus kasutamiseks;
- n) „territoorium“ – assotsieerimislepingu osalise territoorium, mis hõlmab maismaad, sisevesi ja territoriaalvesi;
- o) „lisandväärtus“ – toote tehasehind, millest on lahutatud kõikide selliste asjaomases tootes sisalduvate materjalide tolliväärtus, mis pärinevad mõne muu sellise assotsieerimislepingu osalise territooriumilt, kelle puhul kohaldatakse kumulatsiooni, või kui tolliväärtus ei ole teada või seda ei ole võimalik kindlaks teha, siis esimene tuvastatav hind, mida nende materjalide eest makstakse eksportiva assotsieerimislepingu osalise territooriumil;
- p) „materjalide väärtus“ – kasutatud päritolustaatuseta materjalide tolliväärtus importimise ajal, või kui see tolliväärtus ei ole teada ja seda ei ole võimalik kindlaks teha, siis esimene tuvastatav hind, mida nende materjalide eest makstakse eksportiva assotsieerimislepingu osalise territooriumil, kui on vaja kindlaks teha tootmiseks kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus, kohaldatakse käesolevat punkti *mutatis mutandis*.

II OSA

MÕISTE „PÄRITOLUSTAATUSEGA TOOTED“ MÄÄRATLUS

ARTIKKEL 2

Üldised nõuded

Käesoleva lepingu rakendamisel käsitatakse teise assotsieerimislepingu osalise territooriumile eksportimisel assotsieerimislepingu osalise territooriumilt pärinevate toodetena järgmisi tooteid:

- a) täielikult assotsieerimislepingu osalise territooriumil saadud tooted käesoleva liite artikli 3 tähenduses;
- b) assotsieerimislepingu osalise territooriumil saadud tooted, milles on kasutatud materjale, mis ei ole seal täielikult saadud, tingimusel et need on asjaomase assotsieerimislepingu osalise territooriumil läbinud piisava töö või töötuse käesoleva liite artikli 4 tähenduses.

ARTIKKEL 3

Täielikult saadud tooted

1. Järgmisi tooteid käsitatakse täielikult assotsieerimislepingu osalise territooriumil saadud toodetena teise assotsieerimislepingu osalise territooriumile eksportimisel:

- a) sealsest pinnasest ja merepõhjast kaevandatud mineraalsed maavarad ja ammutatud looduslik vesi;

- b) seal kasvatatud või koristatud taimed, kaasa arvatud veetaimed, ja köögiviljasaadused;
- c) seal sündinud ja kasvatatud elusloomad;
- d) seal kasvatatud elusloomadelt saadud tooted;
- e) tooted, mis on saadud seal sündinud ja kasvatatud loomadest, kes on seal tapetud;
- f) seal toimunud jahi ja kalapüügi saadused;
- g) akvakultuuritooted, kui kalad ja vähid, limused ja muud veeselgrootud on seal munadest sündinud või maimudest, kalavastsetest ja -maimudest kasvatatud;
- h) merekalapüügisaadused ja muud saadused, mis on püütud tema laevadega väljaspool territoriaalmerd;
- i) tema kalatöötlemislaevade pardal üksnes punktis h osutatud saadustest valmistatud tooted;
- j) seal kogutud kasutatud esemed, millest saab üksnes tooret;
- k) sealse tootmistegevuse jäätmed ja jäägid;
- l) väljaspool tema territoriaalvett merepõhjast või selle aluspinnasest kaevandatud saadused, tingimusel et tal on selle merepõhja või aluspinnase kasutamise ainuõigus;
- m) kaubad, mis on seal toodetud üksnes punktides a–l nimetatud saadustest või toodetest.

2. Lõike 1 punktides h ja i nimetatud termineid „tema laevad“ ja „tema kalatöötlemislaevad“ kasutatakse üksnes selliste laevade ja kalatöötlemislaevade suhtes, mis

- a) on registreeritud eksportiva või importiva assotsieerimislepingu osalise territooriumil;
- b) sõidavad eksportiva või importiva assotsieerimislepingu osalise lipu all ning
- c) vastavad ühele järgmistest tingimustest:
  - i) neist vähemalt 50 % kuulub eksportiva või importiva assotsieerimislepingu osalise kodanikele või
  - ii) nad kuuluvad juriidilisele isikule,
    - mille peakontor ja peamine tegevuskoht on eksportiva või importiva assotsieerimislepingu osalise territooriumil ja
    - millest vähemalt 50 % kuulub eksportivale või importivale assotsieerimislepingu osalisele või eksportiva või importiva assotsieerimislepingu osalise avalik-õiguslikele isikutele või kodanikele.

3. Kui lõike 2 rakendamisel on eksportiv või importiv assotsieerimislepingu osaline EL, tähendab mõiste „eksportiv või importiv assotsiatsioonilepingu osaline“ ELi liikmesriike.

ARTIKKEL 4

Piisav töö või töötlus

1. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 3 ja käesoleva liite artikli 6 kohaldamist, käsitatakse tooteid, mis ei ole assotsieerimislepingu osalise territooriumil täielikult saadud, piisava töö või töötluse läbinuna, kui on täidetud käesoleva liite II lisa loendis asjaomase kauba suhtes sätestatud tingimused.
2. Kui lõike 1 kohaselt assotsieerimislepingu osalise territooriumil päritolustaatus saanud toodet kasutatakse materjalina muu toote valmistamiseks, ei võeta arvesse päritolustaatuseta materjale, mida võidi selle valmistamiseks kasutada.
3. Lõikes 1 osutatud nõuete täitmist kontrollitakse iga toote puhul.

Kui asjakohane reegel põhineb päritolustaatuseta materjalide suurima lubatud sisalduse nõude järgimisel, võib assotsieerimislepingu osalise toll lubada siiski eksportijatel arvutada toote tehasehind ja kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus keskmise väärtusena vastavalt lõikele 4, et võtta arvesse kulude ja valuutakursside kõikumisi.

4. Lõike 3 teises lõigus osutatud juhul arvutatakse toote keskmine tehasehind ja kasutatud päritolustaatuseta materjalide keskmine väärtus vastavalt eelmisel majandusaastal kõigi samade müüdüd toodete eest küsitud tehasehinna ja eelmisel majandusaastal samade toodete valmistamiseks kasutatud kõigi päritolustaatuseta materjalide koguväärtuse põhjal, kusjuures majandusaasta on eksportiva assotsieerimislepingu osalise majandusaasta ning kui andmed terve majandusaasta kohta ei ole saadaval, siis võetakse aluseks lühem periood, mis ei tohiks olla lühem kui kolm kuud.

5. Eksportijad, kes otsustavad teha arvutuse keskmise näitaja alusel, kasutavad seda meetodit järjepidevalt võrdlusmajandusaastale järgneva aasta jooksul või vajaduse korral lühemale võrdlusperioodile järgneva aasta jooksul. Nad võivad lõpetada selle meetodi kasutamise, kui konkreetse majandusaasta või lühema võrdlusperioodi (mis ei ole lühem kui kolm kuud) jooksul ilmneb, et sellise meetodi kasutamist õigustanud kulude või valuutakursi kõikumine on lakanud.

6. Lõikes 4 osutatud keskmisi näitajaid kasutatakse vastavalt tehasehinnana ja kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtusena, et teha kindlaks, kas päritolustaatuseta materjalide suurima lubatud sisalduse nõuet on järgitud.

ARTIKKEL 5

Piirmäära reegel

1. Erandina käesoleva liite artiklist 4 ning vastavalt käesoleva artikli lõigetele 2 ja 3 võib päritolustaatuseta materjale, mida käesoleva liite II lisas esitatud loendis nimetatud tingimuste kohaselt toote valmistamiseks kasutada ei tohi, siiski kasutada, kui toote kohta hinnatud kogunetomass või koguväärtus ei ületa 15 % gruppi 24 kuuluva toote netomassist.

2. Käesoleva artikli lõige 1 ei piira käesoleva liite II lisa sätestatud päritolustaatuseta materjalide suurima lubatud sisalduse protsendimäärade kohaldamist.

3. Käesoleva artikli lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata täielikult assotsieerimislepingu osalise territooriumil saadud toodete suhtes käesoleva liite artikli 3 tähenduses. Ilma et see piiraks käesoleva liite artikli 6 ja artikli 8 lõike 1 kohaldamist, kohaldatakse kõnealustes sätetes osutatud piirmäärasid siiski toodete suhtes, mille puhul käesoleva liite II lisa loendis sätestatud tingimuste kohaselt on nõutav, et kõnealuste toodete tootmiseks kasutatud materjalid peavad olema täielikult saadud.

ARTIKKEL 6

Ebapiisav töö või töötlus

1. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 2 kohaldamist, käsitatakse järgmisi toiminguid päritolustaatuse omandamiseks ebapiisava töö või töötlusena, olenemata sellest, kas käesoleva liite artikli 4 tingimused on täidetud või mitte:

- a) toimingud, mis tagavad toodete seisundi säilimise nende vedamisel ja ladustamisel;
- b) pakkeüksuste osadeks jagamine ja koondamine;
- c) pesemine, puhastamine; tolmu, oksiidi, õli, värvi või muu katte eemaldamine;
- d) tekstiili triikimine või pressimine;
- e) lihtsad värvimis- ja poleerimistööd;

- f) riisi koorimine ja osaline või täielik kroovimine; teravilja ja riisi poleerimine ja glaseerimine;
- g) suhkru toonimine või maitsestamine või tükkipressimine; kristallsuhkru osaline või täielik jahvatamine;
- h) puuviljade, pähklite ja köögiviljade koorimine ja kividest puhastamine;
- i) teritamine, lihtlihvimine või lihtlõikamine;
- j) tuulamine, uhtmine, sortimine, klassifitseerimine, liigitamine ja kokkusobitamine, kaasa arvatud kaupade komplekteerimine;
- k) tavaline klaas- või plastpudelitesse, plekkpurkidesse, kottidesse, karpidesse või kastidesse pakkimine, alustele kinnitamine ja igasugune muu lihtne pakendamine;
- l) märkide, etikettide, logode ja muude eristusmärkide kinnitamine või trükkimine toodetele või nende pakenditele;
- m) üht või mitut sorti toodete lihtne segamine;
- n) suhkru segamine mis tahes muu ainega;
- o) toodetele üksnes vee lisamine või toodete lahjendamine või dehüdreerimine või denatureerimine;
- p) toote osade elementaarne kokkupanemine terviktoote saamiseks või toote osadeks lammutamine;

q) loomade tapmine;

r) kahe või enama punktides a–q loetletud toimingu kombinatsioon.

2. Kõiki konkreetse tootega eksportiva assotsieerimislepingu osalise territooriumil tehtud toiminguid tuleb arvesse võtta juhul, kui tehakse kindlaks, kas selle tootega tehtud töö või töötlus on lõike 1 tähenduses ebapiisav.

ARTIKKEL 7

Kahepoolne kumulatsioon

1. Ilma et see piiraks käesoleva liite artikli 2 kohaldamist, käsitatakse tooteid teise assotsieerimislepingu osalise territooriumile eksportimisel eksportiva assotsieerimislepingu osalise territooriumilt pärinevate toodetena, kui need on seal saadud, kasutades materjale, mis pärinevad teise assotsieerimislepingu osalise territooriumilt, tingimusel et eksportiva assotsieerimislepingu osalise territooriumil tehtud töö või töötlus on käesoleva liite artiklis 6 osutatud toimingutest ulatuslikum. Need materjalid ei pea olema läbinud piisavat tööd või töötlust vastavalt käesoleva liite artiklile 4.

2. Ilma et see piiraks käesoleva liite artikli 2 kohaldamist, käsitatakse assotsieerimislepingu osalise territooriumil tehtud tööd või töötlust eksportiva assotsieerimislepingu osalise territooriumil toimununa, kui saadud tooted läbivad hiljem töö või töötluste kõnealuse eksportiva assotsieerimislepingu osalise territooriumil.

ARTIKKEL 8

Kvalifikatsiooniühik

1. Käesoleva liite tähenduses on kvalifikatsiooniühik konkreetne toode, mida loetakse harmoneeritud süsteemi nomenklatuuri järgi klassifitseerimisel põhiüksuseks. Sellest tulenevalt:
  - a) kui toode, mis koosneb esemete rühmast või kokkupandud esemetest, klassifitseeritakse harmoneeritud süsteemi järgi ühte rubriiki, moodustab tervik kvalifikatsiooniühiku;
  - b) kui kaubasaadeti koosneb mitmest identsest tootest, mis on klassifitseeritud samasse harmoneeritud süsteemi rubriiki, võetakse käesoleva liite kohaldamisel iga toodet arvesse.
2. Kui harmoneeritud süsteemi tõlgendamise üldreegli 5 kohaselt loetakse pakend klassifitseerimisel toote juurde kuuluvaks, tuleb see ka päritolu kindlaksmääramisel lugeda toote juurde kuuluvaks.
3. Seadme, masina, aparadi või sõidukiga kaasas olevaid tarvikuid, varuosi ja tööriistu, mis on tavavarustuse osaks ja kuuluvad tehasehinna sisse, käsitatakse kõnealuse seadme, masina, aparadi või sõiduki lahutamatu osana.

ARTIKKEL 9

Komplektid

Harmoneeritud süsteemi tõlgendamise üldreeglis 3 osutatud komplekte käsitatakse päritolustaatusomavatenä, kui kõik komplekti kuuluvad tooted on päritolustaatusega. Kui komplekt koosneb päritolustaatusega ja päritolustaatuseta toodetest, on komplekt tervikuna päritolustaatusega, kui kasutatud päritolustaatuseta toodete väärtus ei ületa 15 % komplekti tehasehinnast.

ARTIKKEL 10

Neutraalsed elemendid

Toote päritolustaatusel määramisel ei võeta arvesse toote valmistamisel kasutatavate järgmiste kaupade päritolu:

- a) energia ja kütus,
- b) sisseseade ja varustus,
- c) masinad ja tööriistad,
- d) muud kaubad, mis ei ole ega ole ette nähtud olema toote lõplik koostisosa.

ARTIKKEL 11

Arvestuslik eraldamine

1. Kui tootega tehtava töö või töötuse käigus kasutatakse omavahel asendatavaid päritolustaatusega ja päritolustaatuseta materjale, võivad ettevõtjad neid materjale hallata arvestusliku eraldamise meetodit kasutades, ilma materjalide varusid eraldi hoidmata.
2. Ettevõtjad võivad hallata rubriiki 1701 kuuluvaid omavahel asendatavaid päritolustaatusega ja päritolustaatuseta tooteid arvestusliku eraldamise meetodit kasutades, ilma toodete varusid eraldi hoidmata.
3. Assotsieerimislepingu osalised võivad nõuda, et arvestusliku eraldamise meetodi kasutamiseks peab toll andma eelnevalt loa. Toll võib loa andmiseks esitada mis tahes tingimusi, mida ta peab vajalikuks, ning ta kontrollib kõnealuse loa kasutamist. Toll võib loa kehtetuks tunnistada, kui kõnealust meetodit kasutav isik kasutab luba väärsti või ei täida mõnda muud käesolevas liites kehtestatud tingimust.

Arvestusliku eraldamise meetodi kasutamisel tuleb tagada, et selliste toodete hulk, mida võib pidada eksportiva assotsieerimislepingu osalise territooriumilt pärinevateks, on alati sama, nagu see oleks varude füüsilise eraldamise korral.

Arvestusliku eraldamise meetodit rakendatakse ja selle rakendamine registreeritakse eksportiva assotsieerimislepingu osalise territooriumil kohaldatavate üldiste arvestuspõhimõtete alusel.

4. Arvestusliku eraldamise meetodit kasutav isik koostab päritolutõendi või taotleb päritolutõendit nende toodete kogusele, mida võib pidada eksportiva assotsieerimislepingu osalise territooriumilt pärinevateks toodeteks. Tolli nõudmisel deklareerib arvestusliku eraldamise meetodit kasutav isik, kuidas neid koguseid on hallatud.

III OSA

TERRITORIAALSED NÕUDED

ARTIKKEL 12

Territoriaalsuse põhimõte

1. Käesoleva liite II osas sätestatud tingimused peavad asjaomase assotsieerimislepingu osalise territooriumil olema täidetud katkematult.
2. Kui assotsieerimislepingu osalise territooriumilt kolmandasse riiki eksporditud päritolustaatusega tooted saadetakse tagasi, käsitatakse neid päritolustaatuseta toodetena, välja arvatud juhul, kui tollile suudetakse tõendada, et:
  - a) tagasisaadetud tooted on samad tooted, mis eksporditi, ja
  - b) tooted ei ole kõnealuses riigis oleku või eksportimise ajal läbinud ühtegi muud toimingut peale nende, mis on vajalikud toodete seisundi säilitamiseks.
3. Assotsieerimislepingu osalise territooriumilt eksporditud ja hiljem sinna reimporditud materjalide töötlemine väljaspool kõnealuse eksportiva lepinguosalise territooriumi ei mõjuta päritolustaatuse saamist vastavalt käesoleva liite II osas sätestatud tingimustele, kui:
  - a) kõnealused materjalid on täielikult saadud eksportiva assotsieerimislepingu osalise territooriumil või nende töötlemine enne eksportimist on käesoleva liite artiklis 6 loetletud toimingutest ulatuslikum ning

b) tollile suudetakse tõendada, et:

- i) reimporditud tooted on saadud eksporditud materjalide töötlemisega ning
- ii) käesoleva artikli kohaldamisel väljaspool eksporditava assotsieerimislepingu osalise territooriumi tekkinud kogulisandväärtus ei ole suurem kui 10 % selle lõpptoote tehasehinnast, millele päritolustaatus taotletakse.

4. Käesoleva artikli lõike 3 kohaldamisel ei rakendata käesoleva liite II osas sätestatud päritolustaatuse saamise tingimusi väljaspool eksporditava assotsieerimislepingu osalise territooriumil tehtud töö või töötamise suhtes. Kui lõpptoote päritolustaatuse kindlaksmääramiseks kasutatakse kõigi kasutatud, käesoleva liite II lisas sätestatud päritolustaatuseta materjalide maksimaalset väärtust, ei või väljaspool eksporditava assotsieerimislepingu osalise territooriumil kasutatud päritolustaatuseta materjalide koguväärtus koos käesoleva artikli kohaldamisel väljaspool kõnealuse eksporditava assotsieerimislepingu osalise territooriumi tekkinud kogulisandväärtusega olla suurem sätestatud protsendimäärast.

5. Lõigete 3 ja 4 kohaldamisel tähendab mõiste „väljaspool tekkinud kogulisandväärtus“ kõiki väljaspool eksporditava assotsieerimislepingu osalise territooriumi tekkivaid kulusid, sealhulgas seal kasutatud materjalide väärtust.

6. Käesoleva artikli lõikeid 3 ja 4 ei kohaldata toodete suhtes, mis ei vasta käesoleva liite II lisas sätestatud tingimustele või mida saab pidada piisava töö või töötamise läbinuks ainult siis, kui kohaldatakse artiklis 5 kindlaksmääratud üldisi piirmäärasid.

7. Käesoleva artikliga hõlmatud töö või töötamine väljaspool eksporditava assotsieerimislepingu osalise territooriumi peab toimuma välistöötlemisprotseduuri või muu samalaadse korra kohaselt.

ARTIKKEL 13

Mittemuutmise reegel

1. Käesoleva lepinguga ettenähtud sooduskohtlemist rakendatakse üksnes nende toodete suhtes, mis vastavad käesolevas liites sätestatud nõuetele ja on assotsieerimislepingu osalise territooriumil deklareeritud impordina, tingimusel et need on samad tooted, mis eksporditi eksporditava assotsieerimislepingu osalise territooriumilt. Tooteid ei tohi enne vabasse ringlusse lubamist muuta ega ümber kujundada ning nad ei tohi olla läbinud muid toiminguid peale nende, mis on vajalikud nende seisundi säilitamiseks või selliste märkide, etikettide, pitselite ja muude dokumentide lisamiseks või kinnitamiseks, mille eesmärk on tagada importiva assotsieerimislepingu osalise riigisiseste erinõuete täitmine ja mis toimub transiidi või osadeks jagamise toimumiskohaks olnud kolmanda riigi või kolmandate riikide tollijärelevalve all.
2. Toodete ja kaubasaadetiste ladustamine on lubatud, kui need tooted või kaubasaadetised jäävad transiidi toimumiskohaks olnud kolmanda riigi või kolmandate riikide tollijärelevalve alla.
3. Ilma et see piiraks käesoleva liite IV osa kohaldamist, on kaubasaadetiste osadeks jagamine lubatud, kui need jäävad osadeks jagamise toimumiskohaks olnud kolmandas riigis või kolmandates riikides tollijärelevalve alla.
4. Kahtluse korral võib importiv assotsieerimislepingu osaline igal ajal paluda importijal või tema esindajal esitada kõik vajalikud dokumendid, millega tõendatakse käesoleva artikli nõuete täitmist, milleks võib esitada mis tahes dokumentaalsed tõendid ning eelkõige:
  - a) lepingulised veodokumendid, nagu veokiri;

- b) faktilised või konkreetsed tõendid, mis põhinevad pakendite märgistamisel või nummerdamisel;
- c) transiidi või osadeks jagamise toimumiskohaks olnud kolmanda riigi või kolmandate riikide tolli väljastatud mittemuutmise tõend või muu dokument, millega tõendatakse, et kaubad jäid transiidi või osadeks jagamise toimumiskohaks olnud kolmanda riigi või kolmandate riikide tollijärelevalve alla, või
- d) kõik kaupadega seotud tõendid.

ARTIKKEL 14

Näitused

1. Päritolustaatuslega toodete suhtes, mis on saadetud näitusele muusse riiki peale nende, mille puhul käesoleva liite artikli 7 kohaselt kohaldatakse kumulatsiooni, ja mis pärast näitust müüakse assotsieerimislepingu osalise territooriumile importimiseks, kohaldatakse importimisel käesoleva lepingu sätteid, kui tollile tõendatakse, et:

- a) eksportija on saatnud tooted assotsieerimislepingu osalise territooriumilt näitust korraldavas riiki ja need seal näitusel välja pannud;
- b) kõnealune eksportija on tooted müünud või muul viisil võõrandanud teise assotsieerimislepingu osalise territooriumil asuvale isikule;
- c) tooted on saadetud näituse ajal või vahetult pärast näitust samal kujul, nagu need näitusele saadeti, ja

d) pärast näitusele saatmist ei ole tooteid kasutatud muuks otstarbeks kui seal väljapanekuks.

2. Päritolutõend tuleb välja anda või koostada kooskõlas käesoleva liite V osaga ja esitada importiva assotsieerimislepingu osalise tollile tavapärasel viisil. Sellele märgitakse näituse nimi ja aadress. Vajaduse korral võidakse nõuda dokumentaalseid lisatõendeid näitusele väljapaneku tingimuste kohta.

3. Lõiget 1 kohaldatakse kõikide kaubandus-, tööstus-, põllumajandus- või käsitöönäituste, -messide või muude samalaadsete avalike ürituste ja väljapanekute suhtes, mille jooksul kõnealused tooted jäävad tollikontrolli alla, välja arvatud kauplustes või äripindadel korraldatavad eraviisilised üritused, mille eesmärk on välismaiste toodete müük.

IV OSA

PÄRITOLUTÕEND

ARTIKKEL 15

Üldised nõuded

1. Kui ühe assotsieerimislepingu osalise territooriumilt pärit tooted imporditakse teise assotsieerimislepingu osalise territooriumile, kohaldatakse nende suhtes käesolevat lepingut, kui esitatakse üks järgmistest päritolutõenditest:
  - a) liikumissertifikaat EUR.1, mille näidis on esitatud käesoleva liite IV lisas;
  - b) käesoleva liite artikli 16 lõikes 1 ettenähtud juhtudel päritoludeklaratsioon, mille tekst on esitatud käesoleva liite III lisas ja mille eksportija esitab arvel, saatelehel või muus äridokumendis, kus kirjeldatakse kõnealuseid tooteid piisavalt täpselt, et neid oleks võimalik identifitseerida.
2. Olenemata käesoleva artikli lõikest 1 kohaldatakse käesoleva liite tähenduses päritolustaatuslega toodete suhtes käesoleva liite artiklis 25 sätestatud juhtudel käesolevat lepingut, ilma et oleks vaja esitada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud päritolutõendeid.

3. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, võivad assotsieerimislepingu osalised kokku leppida, et nendevahelises sooduskaubanduses asendatakse lõikes 1 osutatud päritolutõendid päritolukinnitustega, mille koostavad assotsieerimislepingu osaliste õiguse kohaselt elektroonilises andmebaasis registreeritud eksportijad.

4. Lõike 1 kohaldamisel võivad assotsieerimislepingu osalised kokku leppida sellise süsteemi loomises, mis võimaldab lõikes 1 osutatud päritolutõendeid elektrooniliselt välja anda või esitada.

ARTIKKEL 16

Päritoludeklaratsiooni koostamise tingimused

1. Käesoleva liite artikli 15 lõike 1 punktis b osutatud päritoludeklaratsiooni võib koostada:

- a) heakskiidetud eksportija käesoleva liite artikli 17 tähenduses või
- b) eksportija kaubasaadetise kohta, mis koosneb ühest või mitmest päritolustaatusesega tooteid sisaldavast pakendist, mille koguväärtus ei ületa 6 000 eurot.

2. Päritoludeklaratsiooni võib koostada, kui tooteid võib käsitada assotsieerimislepingu osalise territooriumilt pärinevatena ja kui need vastavad muudele käesoleva liite nõuetele.

3. Eksportija, kes koostab päritoludeklaratsiooni, peab olema valmis esitama eksportiva assotsieerimislepingu osalise tolli taotlusel kõik vajalikud dokumendid, mis tõendavad asjaomaste toodete päritolustaatus ja muude käesoleva liite nõuete täitmist.

4. Eksportija koostab päritoludeklaratsiooni, trükkides kirjutusmasinal, tembeldades või printides arvele, saatelehele või muule äridokumendile päritoludeklaratsiooni, mille tekst on esitatud käesoleva liite III lisas, kasutades üht nimetatud lisas esitatud keeleversiooni kooskõlas eksportiva assotsieerimislepingu osalise riigisisese õigusega. Kui päritoludeklaratsioon täidetakse käsitsi, tuleb kirjutada tindiga ja trükitähtedes.

5. Päritoludeklaratsioonile kirjutab eksportija käsitsi oma originaalallkirja. Heakskiidetud eksportijalt käesoleva liite artikli 17 tähenduses ei nõuta siiski päritoludeklaratsioonidele allakirjutamist, kui ta kinnitab eksportiva assotsieerimislepingu osalise tollile kirjalikult, et ta võtab endale täieliku vastutuse päritoludeklaratsiooni eest, mille alusel saab teda identifitseerida nii, nagu ta oleks sellele käsitsi alla kirjutanud.

6. Eksportija võib koostada päritoludeklaratsiooni sellega hõlmatud toodete eksportimisel või pärast eksportimist (edaspidi „tagantjärele välja antav päritoludeklaratsioon“), tingimusel et see esitatakse importiva assotsieerimislepingu osalise territooriumil hiljemalt kahe aasta jooksul pärast sellega hõlmatud toodete importimist.

Kui kaubasaadeti jagatakse osadeks kooskõlas käesoleva liite artikli 13 lõikega 3 ja tingimusel, et peetakse kinni samast kaheaastasest tähtajast, koostab tagantjärele välja antava päritoludeklaratsiooni eksportiva assotsieerimislepingu osalise heakskiidetud eksportija.

ARTIKKEL 17

Heakskiidetud eksportija

1. Eksportiva assotsieerimislepingu osalise toll võib kooskõlas riigisiseste nõuetega anda kõnealuse assotsieerimislepingu osalise territooriumil asutatud eksportijale (edaspidi „heakskiidetud eksportija“) loa koostada ise päritoludeklaratsioonid, olenemata asjaomaste toodete väärtusest.
2. Eksportija, kes taotleb lõikes 1 osutatud luba, esitab tollile kõik tagatised, mis on vajalikud toodete päritolustaatus ja muude käesoleva liite nõuete täitmise kontrollimiseks.
3. Toll annab heakskiidetud eksportijale tolliloa numbri, mis märgitakse päritoludeklaratsioonile.
4. Toll kontrollib lõikes 1 osutatud loa nõuetekohast kasutamist. Kui heakskiidetud eksportija ei kasuta luba nõuetekohaselt, võib toll selle igal ajal kehtetuks tunnistada, ja ta teeb seda juhul, kui heakskiidetud eksportija ei paku enam lõikes 2 osutatud tagatisi.

ARTIKKEL 18

Liikumissertifikaadi EUR.1 väljaandmise kord

1. Eksportiva assotsieerimislepingu osalise toll annab liikumissertifikaadi EUR.1 välja eksportija või tema vastutusel tegutseva eksportija volitatud esindaja kirjaliku taotluse alusel.

2. Lõike 1 kohaldamisel täidab eksportija või eksportija volitatud esindaja liikumissertifikaadi EUR.1 ja liikumissertifikaadi EUR.1 taotluse, nagu on sätestatud käesoleva liite IV lisas. Kaupade liikumissertifikaat EUR.1 ja kaupade liikumissertifikaadi EUR.1 taotlus täidetakse ühes keeltest, milles on koostatud käesolev leping, ning kooskõlas eksportiva assotsiatsioonilepingu osalise riigisisese õigusega. Kui kaupade liikumissertifikaat EUR.1 ja kaupade liikumissertifikaadi EUR.1 taotlus täidetakse käsitsi, tuleb kirjutada tindiga ja trükitähtedes. Tooteid tuleb kirjeldada selleks ettenähtud lahtris, jätmata tühje ridu. Kui lahtrisse jääb tühja ruumi, tuleb kirjelduse viimase rea alla tõmmata rõhtjoon ja tühi ruum läbi kriipsutada.

3. Eksportija, kes taotleb kaupade liikumissertifikaadi EUR.1 väljaandmist, peab olema valmis igal ajal esitama kaupade liikumissertifikaadi EUR.1 väljaandnud eksportiva assotsieerimislepingu osalise tolli taotlusel kõik vajalikud dokumendid, mis tõendavad asjaomaste toodete päritolustaatus ja kinnitavad, et muud käesoleva liite nõuded on täidetud.

4. Eksportiva assotsieerimislepingu osalise toll annab välja liikumissertifikaadi EUR.1, kui asjaomaseid tooteid võib käsitada assotsieerimislepingu osalise territooriumilt pärinevateks ja kui need vastavad muudele käesoleva liite nõuetele.

5. Kaupade liikumissertifikaadi EUR.1 välja andnud toll võtab meetmed, mis on vajalikud toodete päritolustaatus ja muude käesoleva liite nõuete täitmise kontrolliks. Selleks on liikumissertifikaate EUR.1 väljaandval tollil õigus nõuda mis tahes tõendeid ja kontrollida eksportija raamatupidamisdokumente ning teha muid kontrole, mida ta peab asjakohaseks. Samuti tagab ta, et kaupade liikumissertifikaat EUR.1 ja kaupade liikumissertifikaadi EUR.1 taotlus on nõuetekohaselt täidetud. Eelkõige kontrollib ta, kas toodete kirjeldamiseks mõeldud lahter on täidetud nii, et sinna ei ole võimalik pettuse eesmärgil midagi lisada.

6. Liikumissertifikaadi EUR.1 väljaandmise kuupäev märgitakse liikumissertifikaadi EUR.1 lahtrisse 11.
7. Toll annab liikumissertifikaadi EUR.1 eksportijale välja niipea, kui eksport on toimunud või tagatud.

ARTIKKEL 19

Tagantjärele välja antavad liikumissertifikaadid EUR.1

1. Olenemata käesoleva liite artikli 18 lõikest 7 võib liikumissertifikaadi EUR.1 välja anda pärast asjakohaste toodete eksportimist, kui:
  - a) liikumissertifikaati EUR.1 ei antud ekspordi ajal välja eksimuse, tahtmatu tegevusetuse või eriliste asjaolude tõttu;
  - b) tollile on tõendatud, et liikumissertifikaat EUR.1 anti välja, kuid importimisel ei aktsepteeritud seda tehnilistel põhjustel;
  - c) asjaomaste toodete lõplik sihtkoht ei olnud eksportimise ajal teada ning see määrati kindlaks veo või ladustamise ajal ja pärast kaubasaadetiste võimalikku osadeks jagamist vastavalt käesoleva liite artikli 13 lõikele 3.
2. Lõike 1 kohaldamisel märgib eksportija liikumissertifikaadi EUR.1 taotluses liikumissertifikaadiga EUR.1 hõlmatud toodete eksportimise koha ja kuupäeva ning taotluse põhjused.

3. Toll võib liikumissertifikaadi EUR.1 tagantjärele välja anda kahe aasta jooksul alates eksportimise kuupäevast ning alles siis, kui on veendunud, et eksportija liikumissertifikaadi EUR.1 taotluses esitatud teave on kooskõlas vastavates dokumentides esitatud teabega.
4. Tagantjärele välja antavale liikumissertifikaadile EUR.1 tehakse järgmine ingliskeelne märg: „ISSUED RETROSPECTIVELY“.
5. Inglisekeelne märg „ISSUED RETROSPECTIVELY“ lisatakse liikumissertifikaadi EUR.1 lahtrisse 7.

ARTIKKEL 20

Liikumissertifikaadi EUR.1 duplikaadi väljaandmine

1. Liikumissertifikaadi EUR.1 varguse, kadumise või hävimise korral võib eksportija taotleda liikumissertifikaadi EUR.1 väljaandnud tollilt liikumissertifikaadi EUR.1 duplikaati tolli valduses olevate ekspordidokumentide põhjal.
2. Lõike 1 kohaselt välja antud liikumissertifikaadi EUR.1 duplikaadile tehakse järgmine ingliskeelne märg: „DUPLICATE“.
3. Inglisekeelne märg „DUPLICATE“ lisatakse liikumissertifikaadi EUR.1 duplikaadi lahtrisse 7.
4. Liikumissertifikaadi EUR.1 duplikaat, millele peab olema märgitud liikumissertifikaadi EUR.1 originaali väljaandmise kuupäev, kehtib alates kõnealuselt kuupäevast.

ARTIKKEL 21

Päritolutõendi kehtivus

1. Päritolutõend kehtib kümme kuud alates eksportiva assotsieerimislepingu osalise territooriumil väljaandmise või koostamise kuupäevast ning see esitatakse nimetatud aja jooksul importiva assotsieerimislepingu osalise tollile.
2. Päritolutõendeid, mis esitatakse importiva assotsieerimislepingu osalise tollile pärast lõikes 1 osutatud kehtivusaja möödumist, võib tariifse sooduskohtlemise kohaldamiseks aktsepteerida, kui need päritolutõendid jäid kehtivusaja lõpuks esitamata erandlike asjaolude tõttu.
3. Kui esitamisega jäädakse hiljaks muudel põhjustel, võib importiva assotsieerimislepingu osalise toll päritolutõendeid aktsepteerida juhul, kui tooted on tollile esitatud enne kõnealuse kehtivusaja lõppu.

ARTIKKEL 22

Vabatsoonid

1. Assotsieerimislepingu osalised võtavad kõik vajalikud meetmed tagamaks, et tooteid, millega kaubeldakse päritolutõendi alusel ja mida vedamise ajal hoitakse nende territooriumil asuvas vabatsoonis, ei asendata muude kaupadega ega tehta nendega muid toiminguid peale nende, mis on mõeldud toodete rikkemise vältimiseks.

2. Kui assotsieerimislepingu osalise territooriumilt pärinevaid tooteid imporditakse vabatsiooni päritolutõendi alusel ja need läbivad seal töö või töötuse, võib erandina lõikest 1 välja anda või koostada uue päritolutõendi, kui tehtud töö või töötus on kooskõlas käesoleva liitega.

ARTIKKEL 23

Impordinõuded

Päritolutõendid esitatakse importiva assotsieerimislepingu osalise tollile kõnealuse assotsieerimislepingu osalise kohaldatava korra kohaselt.

ARTIKKEL 24

Importimine osasaadetistena

Kui importija taotlusel ja importiva assotsieerimislepingu osalise tolli poolt ettenähtud tingimustel imporditakse osasaadetistena harmoneeritud süsteemi XVI ja XVII jaotise või rubriikide 7308 ja 9406 alla kuuluvaid lahtivõetud või kokkupanemata tooteid harmoneeritud süsteemi tõlgendamise üldreegli 2 punkti a tähenduses, esitatakse tollile selliste toodete kohta üksainus päritolutõend esimese osasaadetise importimisel.

ARTIKKEL 25

Päritolutõendi esitamisest vabastamine

1. Tooteid, mida üks eraisik saadab teisele eraisikule väikepakendis või mis kuuluvad reisija isikliku pagasi hulka, käsitatakse päritolustaatusena toodetena ning päritolutõendit ei ole vaja esitada, kui sellised tooted ei ole imporditud kaubanduslikul eesmärgil ja on deklareeritud, et need vastavad käesoleva liite nõuetele, ning ei teki kahtlust sellise deklaratsiooni õigsuses.
2. Importi ei käsitata kaubanduslikul eesmärgil toimuva impordina, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
  - a) import on juhutine;
  - b) import hõlmab eranditult tooteid, mis on mõeldud vastuvõtjate või reisijate või nende pereliikmete isiklikuks kasutuseks;
  - c) toodete laadi ja koguse põhjal on ilmne, et neid ei impordita kaubanduslikul eesmärgil.
3. Väikepakendite puhul ei või toodete koguväärtus ületada 500 eurot ja reisijate isikliku pagasi hulka kuuluvate toodete puhul 1 200 eurot.

ARTIKKEL 26

Lahknevused ja vormistusvead

1. Kui päritolutõendil ja tolliasutusele toodete impordiga seotud vorminõuete täitmiseks esitatud dokumentides olevate andmete vahel avastatakse väikseid lahknevusi, ei muuda see päritolutõendit iseenesest tühiseks, kui tõendatakse, et see dokument vastab toodetele, mille kohta see on esitatud.
2. Lõikes 1 osutatud päritolutõendit ei tohiks tagasi lükata ilmsete vormistusvigade, näiteks trükivigade tõttu, kui need vead ei sea kahtluse alla kõnealuses dokumendis esitatud andmete õigsust.

ARTIKKEL 27

Tarnija deklaratsioonid

1. Kui assotsieerimislepingu osalise territooriumil antakse välja liikumissertifikaat EUR.1 või koostatakse päritoludeklaratsioon päritolustaatusega toodete kohta, mille tootmisel on kasutatud teise assotsieerimislepingu osalise territooriumilt pärinevaid kaupu, mis on läbinud seal töö või töötlust, kuid ei ole saanud sooduspäritolustaatust kooskõlas käesoleva liite artikliga 7, võetakse arvesse kõnealuste kaupade kohta käesoleva artikli kohaselt tehtud tarnija deklaratsioone.

2. Lõikes 1 osutatud tarnija deklaratsiooni käsitatakse tõendina selle kohta, et asjaomased kaubad on läbinud assotsieerimislepingu osalise territooriumil töö või töötlust, selleks et kindlaks teha, kas tooteid, mille tootmisel nimetatud kaupu kasutati, võib lugeda eksportiva assotsieerimislepingu osalise territooriumilt pärinevateks ja muudele käesoleva liite nõuetele vastavateks toodeteks.

3. Kui välja arvata käesoleva artikli lõikes 4 osutatud juhud, esitab tarnija iga kaubasaadetise kohta eraldi tarnija deklaratsiooni käesoleva liite VI lisas sätestatud vormis paberilehel, mis on lisatud arvele, saatelehele või muule äridokumendile, milles kõnealuseid kaupu on kirjeldatud piisavalt täpselt, et neid oleks võimalik identifitseerida.

4. Kui tarnija tarnib konkreetsele kliendile regulaarselt kaupu, mille puhul assotsieerimislepingu osalise territooriumil läbitud töö või töötlus jääb eeldatavalt teatavaks ajavahemikuks muutumatuks, võib tarnija esitada mitme kaubasaadetise kohta üheainsa tarnija deklaratsiooni (edaspidi „tarnija pikaajaline deklaratsioon“).

Tarnija pikaajalise deklaratsiooni kehtivusaeg on kuni kaks aastat alates tarnija pikaajalise deklaratsiooni koostamise kuupäevast. Selle assotsieerimislepingu osalise toll, kus tarnija pikaajaline deklaratsioon on koostatud, kehtestab tingimused, mille alusel võib rakendada pikemaid ajavahemikke.

Tarnija koostab tarnija pikaajalise deklaratsiooni käesoleva liite VII lisas sätestatud vormis ja kirjeldab selles asjaomaseid kaupu piisavalt täpselt, et neid oleks võimalik identifitseerida. Tarnija pikaajaline deklaratsioon esitatakse asjaomasele kliendile enne talle esimese kõnealuse deklaratsiooniga hõlmatud kaubasaadetise lähetamist või koos esimese saadetisega. Tarnija teatab kliendile viivitamata, kui tarnija pikaajaline deklaratsioon tarnitavate kaupade suhtes enam ei kehti.

5. Lõikes 3 osutatud tarnija deklaratsioon ja lõikes 4 osutatud tarnija pikaajaline deklaratsioon trükitakse või prinditakse ühes keeltest, milles käesolev leping on koostatud, vastavalt selle assotsieerimislepingu osalise õigusele, kus deklaratsioon koostatakse, ning sellel peab olema tarnija omakäeline originaalallkiri. Kõnealused deklaratsioonid võivad olla ka käsitsi kirjutatud, sel juhul tuleb tarnija deklaratsioon või tarnija pikaajaline deklaratsioon kirjutada tindiga ja trükitähtedes.

6. Tarnija, kes koostab lõikes 3 osutatud tarnija deklaratsiooni või lõikes 4 osutatud tarnija pikaajalise deklaratsiooni, peab olema valmis igal ajal esitama selle assotsieerimislepingu osalise tolli taotlusel, kus deklaratsioon koostatakse, kõik vajalikud dokumendid, mis tõendavad, et deklaratsioonis esitatud teave on õige.

ARTIKKEL 28

Eurodes väljendatud summad

1. Juhul kui toodete kohta esitatakse arve muus vääringus peale euro, määravad need ELi liikmesriigid, kes ei ole eurot kasutusele võtnud, käesoleva liite artikli 16 lõike 1 punkti b ja artikli 25 lõike 3 kohaldamiseks igal aastal kindlaks eurodes väljendatud summadega samaväärsed summad asjaomaste ELi liikmesriikide omavääringus.

2. Kaubasaadetise suhtes kohaldatakse käesoleva liite artikli 16 lõike 1 punkti b või artikli 25 lõiget 3 selle vääringu põhjal, milles arve on koostatud, vastavalt asjaomase ELi liikmesriigi poolt kindlaks määratud summale.

3. Omavääringus kasutatavad summad peavad vastama eurodes väljendatud summadele oktoobri esimese tööpäeva seisuga. Summad teatatakse Euroopa Komisjonile 15. oktoobriks ja neid hakatakse kohaldama alates järgneva aasta 1. jaanuarist. Euroopa Komisjon teatab vastavad summad asjaomastele riikidele.

4. Asjaomane ELi liikmesriik võib eurodes väljendatud summa omavääringusse konverteerimise tulemusena saadud summa ümardada üles- või allapoole. Üles- või allapoole ümardatud summa ei tohi konverteerimise tulemusena saadud summast erineda rohkem kui 5 %. ELi liikmesriik võib eurodes väljendatud summa väärtuse omavääringus muutmata jätta, kui lõikega 3 ette nähtud igaaastase korrigeerimise ajal saadakse selle summa konverteerimise tulemusena enne üles- või allapoole ümardamist summa, mis on omavääringus väljendatud samaväärsest summast kuni 15 % suurem. Omavääringus väljendatud samaväärse summa võib jätta muutmata, kui see summa konverteerimise tulemusena väheneks.

5. Ühiskomitee vaatab assotsieerimislepingu osalise taotluse korral eurodes väljendatud summad üle. Kõnealusel ülevaatamisel kaalub ühiskomitee asjaomaste piiride mõju tegeliku väärtuse säilitamise kasulikkust. Selleks võib ta otsustada muuta eurodes väljendatud summasid.

V OSA

KOOSTÖÖPÕHIMÕTTED JA DOKUMENTAALSED TÕENDID

ARTIKKEL 29

Dokumentaalsed tõendid ning päritolutõendite ja täiendavate dokumentide säilitamine

1. Päritoludeklaratsiooni koostanud või liikumissertifikaati EUR.1 taotlenud eksportija säilitab kõnealust päritolutõendit ja kõiki toote päritolustaatust tõendavaid täiendavaid dokumente paber kandjal või elektroonilisel kujul vähemalt kolm aastat alates päritoludeklaratsiooni väljaandmise või koostamise kuupäevast.

2. Tarnija deklaratsiooni koostanud tarnija säilitab tarnija deklaratsiooni koopiat ja kõikide arvete, saatelehtede või muude äridokumentide koopiaid, millele kõnealune tarnija deklaratsioon on lisatud, ning käesoleva liite artikli 27 lõikes 6 osutatud dokumente vähemalt kolm aastat.

Tarnija pikaajalise deklaratsiooni koostanud tarnija säilitab tarnija pikaajalise deklaratsiooni, kõikide arvete, saatelehtede või muude kõnealuse tarnija pikaajalise deklaratsiooniga hõlmatud kaupu käsitlevate ja kliendile saadetud äridokumentide koopiaid ning käesoleva liite artikli 27 lõikes 6 osutatud dokumente vähemalt kolm aastat alates tarnija pikaajalise deklaratsiooni kehtivusaja lõppkuupäevast.

3. Lõike 1 kohaldamisel loetakse päritolustaatus tõendavateks dokumentideks muu hulgas järgmine:

- a) otsesed tõendid selliste toimingute kohta, mida eksportija või tarnija on teinud toote saamiseks, mis leiduvad näiteks raamatupidamisaruannetes või asutusesiseses raamatupidamises;
- b) dokumendid, mis tõendavad kasutatud materjalide päritolustaatus ja mis on välja antud või koostatud asjaomase assotsieerimislepingu osalise territooriumil kooskõlas tema riigisiseste õigusnormidega;
- c) dokumendid, mis tõendavad materjalidega töö või töötamise tegemist asjaomase assotsieerimislepingu osalise territooriumil ja mis on seal välja antud või koostatud kooskõlas tema riigisiseste õigusnormidega;
- d) päritoludeklaratsioonid või liikumissertifikaadid EUR.1, mis tõendavad kasutatud materjalide päritolustaatus ja mis on välja antud või koostatud assotsieerimislepingu osalise territooriumil kooskõlas käesoleva liitega;
- e) asjakohased tõendid käesoleva liite artiklite 12 ja 13 kohaselt väljaspool assotsieerimislepingu osalise territooriumi tehtud töö või töötamise kohta, mis tõendavad kõnealustes artiklites sätestatud nõuete täitmist.

4. Eksportiva assotsieerimislepingu osalise toll, kes annab välja liikumissertifikaadi EUR.1, säilitab käesoleva liite artikli 18 lõikes 2 osutatud liikumissertifikaadi EUR.1 taotlust vähemalt kolm aastat.

5. Importiva assotsieerimislepingu osalise toll säilitab talle esitatud päritoludeklaratsioone ja liikumissertifikaate EUR.1 vähemalt kolm aastat.

6. Tarnija deklaratsiooni, milles tõendatakse tööd või töötlust, mille kasutatud materjalid on läbinud assotsiatsioonilepingu osalise territooriumil, ja mis on koostatud kõnealuse assotsieerimislepingu osalise territooriumil, käsitatakse vastavalt käesoleva liite artikli 16 lõikes 3, artikli 18 lõikes 4 ning artikli 27 lõigetes 3 ja 4 osutatud päritoludeklaratsiooni, liikumissertifikaadi EUR.1, tarnija deklaratsiooni või pikaajalise tarnija deklaratsioonina, millega tõendatakse, et päritoludeklaratsiooni või liikumissertifikaadiga EUR.1 hõlmatud tooteid võib pidada kõnealuse assotsieerimislepingu osalise territooriumilt pärinevateks ja käesoleva liite muudele nõuetele vastavateks toodeteks.

ARTIKKEL 30

Vaidluste lahendamine

Ilma et see piiraks raamlepingu artikli 90 kohaldamist, esitatakse seoses käesoleva liite artiklites 32 ja 33 osutatud kontrollimenetlusega või käesoleva liite tõlgendamisega tekkivad vaidlused, mida kontrolli taotlenud toll ja kontrollimise eest vastutav toll ei suuda lahendada, lahendamiseks ühiskomiteele. Importija ja importiva assotsieerimislepingu osalise tollivahelised vaidlused lahendatakse kõnealuse importiva assotsieerimislepingu osalise õigusnormide kohaselt.

VI OSA

HALDUSKOOSTÖÖ

ARTIKKEL 31

Teavitamine ja koostöö

1. Assotsieerimislepingu osaliste tollid esitavad üksteisele nende tolliasutustes liikumissertifikaatide EUR.1 väljaandmiseks kasutatavad templijäljendid, heakskiidetud eksportijatele antavate lubade numbrite näidised ning nimetatud liikumissertifikaatide EUR.1 ja päritoludeklaratsioonide kontrollimise eest vastutavate tollide aadressid.
2. Et tagada käesoleva liite nõuetekohane kohaldamine, abistavad assotsieerimislepingu osaliste tollid üksteist kaupade liikumissertifikaatide EUR.1, päritoludeklaratsioonide ja tarnija deklaratsioonide ehtsuse ning nendes dokumentides esitatud teabe õigsuse kontrollimisel.

ARTIKKEL 32

Päritolutõendite kontrollimine

1. Järelekontrolli päritolutõendite üle tehakse pisteliselt või siis, kui importiva assotsieerimislepingu osalise tollil tekib põhjendatud kahtlus selliste dokumentide ehtsuses, asjaomaste toodete päritolustaatuses või muude käesoleva liite nõuete täitmises.

2. Importiva assotsieerimislepingu osalise toll tagastab järelkontrollitaotluse tegemisel eksportiva assotsieerimislepingu osalise tollile liikumissertifikaadi EUR.1, arve, kui see on esitatud, ja päritoludeklaratsiooni või nende dokumentide koopiad ning esitab vajaduse korral kontrollitaotluse põhjused. Järelkontrollitaotluse põhjendamiseks edastatakse kõik dokumendid ja kogu teave, mille põhjal võib oletada, et päritolutõendis esitatud andmed on valed.
3. Kontrolli teeb eksportiva assotsieerimislepingu osalise toll. Selleks on tal õigus nõuda mis tahes tõendeid ja kontrollida eksportija raamatupidamisdokumente ning teha mis tahes muid kontrole, mida ta peab asjakohaseks.
4. Kui importiva assotsieerimislepingu osalise toll otsustab kontrolli tulemuste saamiseni asjaomaste toodete sooduskohtlemise peatada, pakub ta importijale võimalust, et tooted vabastatakse, kui eelnevalt on kasutusele võetud kõik vajalikud ettevaatusabinõud.
5. Kontrolli tulemused teatatakse kontrolli taotlenud tollile niipea kui võimalik. Kontrolli tulemustest peab selgesti ilmnema, kas dokumendid on ehtsad, kas asjaomaseid tooteid võib käsitada ühe assotsieerimislepingu osalise territooriumilt pärinevate toodetena ja kas need vastavad muudele käesoleva liite nõuetele.
6. Kui põhjendatud kahtlusega olukordades ei saada vastust kümne kuu jooksul pärast kontrollitaotluse kuupäeva või kui vastus ei sisalda piisavalt teavet, et otsustada asjaomase dokumendi ehtsuse üle või teha kindlaks toodete tegelik päritolu, keeldub kontrolli taotlenud toll tariifse sooduskohtlemise kohaldamisest, välja arvatud erandlikel asjaoludel.

ARTIKKEL 33

Tarnija deklaratsioonide kontrollimine

1. Järelekontrolli tarnija deklaratsioonide või tarnija pikaajaliste deklaratsioonide üle võidakse teha pisteliselt või siis, kui selle assotsieerimislepingu osalise tollil, kus asjaomaste deklaratsioonide põhjal on välja antud liikumissertifikaat EUR.1 või koostatud päritoludeklaratsioon, on tekkinud põhjendatud kahtlus dokumendi ehtsuses või selles esitatud andmete õigsuses.

2. Lõike 1 kohaldamisel tagastab assotsieerimislepingu osalise tolli tarnija deklaratsiooni või tarnija pikaajalise deklaratsiooni ja arved, saatelehed või muud äridokumendid, mis käsitlevad asjaomase deklaratsiooniga hõlmatud kaupu, selle assotsieerimislepingu osalise tollile, kus deklaratsioon koostati, põhjendades vajaduse korral kontrollitaotluse sisu ja vormi.

Kontrolli taotleb toll edastab järelekontrollitaotluse põhjendamiseks kõik saadud dokumendid ja kogu teabe, mille põhjal võib oletada, et tarnija deklaratsioonis või tarnija pikaajalises deklaratsioonis esitatud andmed on valed.

3. Kontrolli teeb selle assotsieerimislepingu osalise toll, kus tarnija deklaratsioon või tarnija pikaajaline deklaratsioon koostati. Selleks on tal õigus nõuda mis tahes tõendeid ja kontrollida tarnija raamatupidamisdokumente ning teha muid kontrole, mida ta peab asjakohaseks.

4. Kontrolli tulemused teatatakse kontrolli taotlenud tollile niipea kui võimalik. Kontrolli tulemustest peab selgesti ilmnema, kas tarnija deklaratsioonis või tarnija pikaajalises deklaratsioonis esitatud teave on õige, ja need peavad võimaldama tollil otsustada, kas ja millisel määral saab sellist deklaratsiooni arvestada liikumissertifikaadi EUR.1 väljaandmisel või päritoludeklaratsiooni koostamisel.

ARTIKKEL 34

Karistused

Assotsieerimislepingu osalised näevad ette käesoleva liitega seotud riigisiseste õigusnormide rikkumise eest kriminaal-, tsiviil- või halduskaristused.

VII OSA

KÄESOLEVA LIITE KOHALDAMINE

ARTIKKEL 35

San Marino

San Marinost pärinevat toodet käsitatakse ELi ja San Marino tolliliidu tõttu EList pärineva tootena, piiramata seejuures käesoleva liite artikli 2 kohaldamist.

ARTIKKEL 36

Ceuta ja Melilla

1. Käesolevas liites kasutatud mõiste „EL“ ei hõlma Ceutat ega Melillat.
2. Ceutasse ja Melillasse imporditavate Andorrast pärinevate toodete suhtes kohaldatakse sama tollirežiimi, mida kohaldatakse ELi tolliterritooriumilt pärit toodete suhtes protokoll nr 2 alusel, mis on lisatud aktile Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemistingimuste ja aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta¹. Andorra kohaldab Ceutast ja Melillast pärinevate, käesoleva lepinguga hõlmatud toodete importimisel sama tolliprotseduuri kui toodete suhtes, mida imporditakse EList ja mis pärinevad sealt.

---

¹ EÜT L 302, 15.11.1985, lk 23.

3. Käesoleva artikli lõike 2 kohaldamisel Ceutast ja Melillast pärinevate toodete suhtes kohaldatakse käesolevat liidet *mutatis mutandis* vastavalt käesoleva liite V lisas sätestatud eritingimustele.

SISSEJUHATAVAD MÄRKUSED KÄESOLEVA LIITE II LISA LOENDI KOHTA

Märkus 1. Üldine sissejuhatus

Loendiga kehtestatakse kõikidele toodetele tingimused, millele need peavad vastama, et neid saaks käsitada piisava töö või töötuse läbinuna käesoleva liite artikli 4 tähenduses. Reegleid on nelja liiki ja need varieeruvad vastavalt tootele:

- a) töö või töötusega ei ületata päritolustaatuseta materjalide suurimat lubatud sisaldust;
- b) töö või töötuse tulemusel ei kuulu valmistatud toode või kasutatud materjalid samasse neljakohalisse rubriiki või samasse kuuekohalisse alamrubriiki;
- c) viiakse läbi konkreetne töö või töötlemistoiming;
- d) töö või töötus toimub teatavate täielikult saadud või toodetud materjalidega.

Märkus 2. Loendi struktuur

- 2.1. Loendi esimeses kahes veerus kirjeldatakse saadud toodet. Veerus (1) on esitatud rubriigi- või grupinumber ja veerus (2) vastava rubriigi või grupi kauba kirjeldus. Esimese kahe veeru iga kande jaoks on veerus (3) nähtud ette reegel. Kui mõnel juhul on veeru (1) kande ees „ex“, tähendab see, et veeru (3) reegel kehtib ainult veerus (2) kirjeldatud rubriigi osa suhtes.
- 2.2. Kui veergu (1) on koondatud mitu rubriiginumbrit või on esitatud grupinumber ja seetõttu on veerus (2) toodete üldkirjeldus, kohaldatakse veeru (3) asjakohast reeglit kõikide toodete suhtes, mis on harmoneeritud süsteemis klassifitseeritud kõnealuse grupi rubriikidesse või ükskõik millisesse veergu (1) koondatud rubriiki.
- 2.3. Kui loend sisaldab erinevaid reegleid, mida kohaldatakse ühe rubriigi eri toodete suhtes, sisaldab iga taane asjaomase rubriigi selle osa kirjeldust, mis on hõlmatud veeru (3) vastavate reeglitega.
- 2.4. Kui veerus (3) on esitatud kaks alternatiivset reeglit, mis on eraldatud sidesõnaga „või“, võib eksportija valida, millist reeglit kasutada.

Märkus 3. Näited reeglite kohaldamise kohta

- 3.1. Käesoleva liite artiklit 4, milles käsitletakse tooteid, mis on saanud päritolustaatus ja mida kasutatakse muude toodete tootmiseks, kohaldatakse olenemata sellest, kas päritolustaatus on saadud neid tooteid kasutavas tehases või muus assotsieerimislepingu osalise tehases.
- 3.2. Käesoleva liite artikli 6 kohaselt peab tehtud töö või töötlus olema kõnealuses artiklis sätestatud toimingutest ulatuslikum. Vastasel juhul ei või kaupadele kohaldada tariifset sooduskohtlemist isegi siis, kui loendis sätestatud tingimused on täidetud.

Ilma et see piiraks käesoleva liite artikli 6 kohaldamist, nähakse loendi reeglitega ette päritolustaatus saamiseks vajalik minimaalne töö või töötlus ning sellest ulatuslikum töö või töötlus annab samuti päritolustaatus; seevastu väiksem töö või töötlus päritolustaatus ei anna.

Kui reeglina nähakse ette, et teatavas tootmisetapis võib päritolustaatuseta materjali kasutada, on päritolustaatuseta materjali kasutamine varasemas tootmisetapis lubatud, kuid hilisemas etapis mitte.

Kui reeglina nähakse ette, et teatavas tootmisetapis ei või päritolustaatuseta materjali kasutada, on päritolustaatuseta materjali kasutamine varasemas tootmisetapis lubatud, kuid hilisemas etapis enam mitte.

- 3.3. Ilma et see piiraks märkuse 3.2 kohaldamist, kui reeglis kasutatakse väljendit „tootmine mis tahes rubriiki kuuluvatest materjalidest“, tähendab see, et kasutada võib kõikidesse rubriikidesse kuuluvaid materjale (ka tootega sama kirjeldusega ja samasse rubriiki kuuluvaid materjale), kui nimetatud reeglis mainitud eripiirangutest ei tulene teisiti.

Väljend „tootmine mis tahes rubriiki kuuluvatest materjalidest, sealhulgas muudest rubriiki ... kuuluvatest materjalidest“ või „tootmine mis tahes rubriiki kuuluvatest materjalidest, sealhulgas tootega samasse rubriiki kuuluvatest muudest materjalidest“ tähendab aga, et kasutada võib kõikidesse rubriikidesse kuuluvaid materjale, välja arvatud neid, mille kirjeldus on sama nagu loendi veerus (2) esitatud toote kirjeldus.

- 3.4. Kui loendi reeglina nähakse ette, et toodet võib valmistada mitmest materjalist, tähendab see, et kasutada võib üht või mitut materjali. Kõiki nimetatud materjale kasutama ei pea.
- 3.5. Kui loendi reeglina nähakse ette, et toode peab olema valmistatud teatavast materjalist, ei takista nimetatud tingimus kasutamast muid materjale, mis oma iseloomulike omaduste tõttu reeglile ei vasta.
- 3.6. Kui loendi reeglina nähakse ette kasutatavate päritolustaatuseta materjalide maksimaalväärtuseks kaks protsendimäära, ei tohi neid protsendimäärasid liita. Teisisõnu ei tohi kõigi kasutatavate päritolustaatuseta materjalide suurim väärtus ületada kõrgeimat esitatud protsendimäära. Iga materjali suhtes kehtivat individuaalset protsendimäära ei tohi ületada.

Märkus 4. Teatavaid põllumajandustooteid käsitlevad üldised sätted

- 4.1 Rubriiki 2401 kuuluvaid põllumajandustooteid, mis on kasvatatud või koristatud assotsieerimislepingu osalise territooriumil, käsitatakse kõnealuse assotsieerimislepingu osalise territooriumilt pärinevate toodetena isegi siis, kui need on kasvatatud imporditud seemnetest, taimesibulatest, pookealustest, pistikutest, pookeokstest, võsudest, pungadest või muudest elusate taimede osadest.
-

LOEND PÄRITOLUSTAATUSETA MATERJALIDEGA TEHTAVATEST TÖÖDEST JA TÖÖTLUSEST, MIS ANNAVAD TOOTELE
PÄRITOLUSTAATUSE

Rubriik	Toote kirjeldus	Päritolustaatuseta materjalidega tehtud töö või töötlus, mis annab päritolustaatuse
(1)	(2)	(3)
ex grupp 24	Tubakas ja tööstuslikud tubakaasendajad; välja arvatud:	Tootmine mis tahes rubriiki kuuluvatest materjalidest, mille puhul rubriiki 2401 kuuluvate materjalide mass ei ületa 30 % kasutatavate gruppi 24 kuuluvate materjalide kogumassist
2401	Töötlemata tubakas; tubakajäätmed	Tootmine, mille puhul kõik rubriiki 2401 kuuluvad materjalid on täielikult saadud
2402	Sigarid, manilla sigarid, sigarillod ja sigaretid, tubakast või tubaka asendajatest	Tootmine mis tahes rubriiki kuuluvatest materjalidest, v.a toote rubriiki kuuluv materjal ja alamrubriigi 2403 19 suitsetamistubakas, mille puhul kõikide kasutatavate rubriiki 2401 kuuluvate materjalide massist vähemalt 10 % on täielikult saadud
ex 2404	Ilma põletamata, kuumutatuna või muul viisil sissehingamiseks ettenähtud tooted	Tootmine mis tahes rubriiki kuuluvatest materjalidest, v.a toote rubriiki 2403 kuuluv materjal, mille puhul kõikide kasutatavate rubriiki 2401 kuuluvate materjalide massist vähemalt 10 % on täielikult saadud

PÄRITOLUDEKLARATSIOONI TEKST

Päritoludeklaratsioon, mille tekst on esitatud allpool, tuleb täita kooskõlas joonealuste märkustega. Joonealuseid märkusi ei ole vaja uuesti kirjutada.

Bulgaariakeelne tekst

Износителят на продуктите, обхванати от този документ (митническо разрешение № ...⁽¹⁾) декларира, че освен където ясно е отбелязано друго, тези продукти са с ... преференциален произход⁽²⁾.

Hispaaniakeelne tekst

El exportador de los productos incluidos en el presente documento (autorización aduanera nº ...⁽¹⁾) declara que, salvo indicación en sentido contrario, estos productos gozan de un origen preferencial ...⁽²⁾.

Tšehhikeelne tekst

Vývozce výrobků uvedených v tomto dokumentu (číslo povolení ...⁽¹⁾) prohlašuje, že kromě zřetelně označených mají tyto výrobky preferenční původ v ...⁽²⁾.

Taanikeelne tekst

Eksportøren af varer, der er omfattet af nærværende dokument, (toldmyndighedernes tilladelse nr. ...⁽¹⁾), erklærer, at varerne, medmindre andet tydeligt er angivet, har præferenceoprindelse i ...⁽²⁾.

Saksakeelne tekst

Der Ausfühler (Bevilligungs-Nr. ...⁽¹⁾) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklart, dass diese Waren, soweit nicht anders angegeben, prferenzbegunstigte ...⁽²⁾ Ursprungswaren sind.

Eestikeelne tekst

Kaesoleva dokumendiga holmatud toodete eksportija (tolli luba nr ...⁽¹⁾) deklareerib, et need tooted on ...⁽²⁾ soodusparitoluga, valja arvatud juhul, kui on selgelt naidatud teisiti.

Kreekakeelne tekst

Ο εξαγωγέας των προϊόντων που καλύπτονται από το παρόν έγγραφο (αδια τελωνείου υπ' αριθ. ...⁽¹⁾) δηλώνει ότι, εκτός εάν δηλώνεται σαφώς λλως, τα προϊόντα αυτά είναι προτιμησιακής καταγωγής ...⁽²⁾.

Ingliškeelne tekst

The exporter of the products covered by this document (customs authorisation No ...⁽¹⁾) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of ...⁽²⁾ preferential origin.

Prantsuskeelne tekst

L'exportateur des produits couverts par le présent document (autorisation douanière n° ...⁽¹⁾) déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle ...⁽²⁾.

Horvaadikeelne tekst

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlaštenje br. ...⁽¹⁾) izjavljuje da su, osim ako je drukčije izričito navedeno, ovi proizvodi ...⁽²⁾ preferencijalnog podrijetla.

Itaaliakeelne tekst

L'esportatore delle merci contemplate nel presente documento (autorizzazione doganale n. ...⁽¹⁾) dichiara che, salvo indicazione contraria, le merci sono di origine preferenziale ...⁽²⁾.

Lätikeelne tekst

To produktu eksportētājs, kuri ietverti šajā dokumentā (muitas atļauja Nr. ...⁽¹⁾), deklarē, ka, izņemot tur, kur ir citādi skaidri noteikts, šiem produktiem ir preferenciāla izcelsme ...⁽²⁾.

Leedukeelne tekst

Šiame dokumente išvardytų produktų eksportuotojas (muitinės liudijimo Nr. ...⁽¹⁾) deklaruoja, kad, jeigu kitaip nenurodyta, tai yra ...⁽²⁾ preferencinės kilmės produktai.

Ungarikeelne tekst

A jelen okmányban szereplő áruk exportőre (vámfelhatalmazási szám: ...⁽¹⁾) kijelentem, hogy eltérő egyértelmű jelzés hiányában az áruk preferenciális ...⁽²⁾ származásúak.

Maltakeelne tekst

L-esportatur tal-prodotti koperti b'dan id-dokument (awtorizzazzjoni tad-dwana Nru ...⁽¹⁾) jiddikjara li, hliief fejn indikat b'mod ċar li mhux hekk, dawn il-prodotti huma ta' oriġini preferenzjali ...⁽²⁾.

Hollandikeelne tekst

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (douanevergunning nr. ...⁽¹⁾), verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële ... oorsprong zijn⁽²⁾.

Poolakeelne tekst

Eksporter produktów objętych tym dokumentem (upoważnienie władz celnych nr ...⁽¹⁾) deklaruje, że z wyjątkiem gdzie jest to wyraźnie określone, produkty te mają ...⁽²⁾ preferencyjne pochodzenie.

Portugaliikeelne tekst

O exportador dos produtos cobertos pelo presente documento (autorização aduaneira n.º ...⁽¹⁾) declara que, salvo expressamente indicado em contrário, estes produtos são de origem preferencial ...⁽²⁾.

Rumeeniakeelne tekst

Exportatorul produselor ce fac obiectul acestui document (autorizația vamală nr. ...⁽¹⁾) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferențială ...⁽²⁾.

Sloveenikeelne tekst

Izvoznik blaga, zajetega s tem dokumentom (pooblastilo carinskih organov št. ...⁽¹⁾), izjavlja, da, razen če ni drugače jasno navedeno, ima to blago preferencialno ...⁽²⁾ poreklo.

Slovakikeelne tekst

Vývozca výrobkov uvedených v tomto dokumente (číslo povolenia ...⁽¹⁾) vyhlasuje, že okrem zreteľne označených, majú tieto výrobky preferenčný pôvod v ...⁽²⁾.

Soomekeelne tekst

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (tullin lupa N:o ...⁽¹⁾) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeutettuja ... alkuperätuotteita⁽²⁾.

Rootsikeelne tekst

Exportören av de varor som omfattas av detta dokument (tullmyndighetens tillstånd nr ...⁽¹⁾) försäkrar att dessa varor, om inte annat tydligt markerats, har förmånsberättigande ... ursprung⁽²⁾.

Katalaanikeelne tekst

L'exportador dels productes determinats en el present document (Autorització duanera no...⁽¹⁾) declara que, llevat que s'indiqui el contrari, aquests productes tenen l'origen preferencial ...⁽²⁾.

.....⁽³⁾

(Koht ja kuupäev)

.....⁽⁴⁾

(Eksportija allkiri; lisaks tuleb loetavalt kirjutada deklaratsiooni allkirjastaja nimi)

-
- ⁽¹⁾ Kui päritoludeklaratsiooni koostab heakskiidetud eksportija, tuleb siia lünka kirjutada heakskiidetud eksportija loa number. Kui päritoludeklaratsiooni ei koosta heakskiidetud eksportija, jäetakse sulgudes olevad sõnad välja või lünk tühjaks.
  - ⁽²⁾ Märkida toodete päritolu. Kui päritoludeklaratsioon on täielikult või osaliselt seotud toodetega, mis pärinevad Ceutast ja Melillast, peab eksportija need dokumendis, mille alusel deklaratsioon koostatakse, selgelt tähistama märkega „CM“.
  - ⁽³⁾ Need andmed võib välja jätta, kui see teave on esitatud dokumendis endas.
  - ⁽⁴⁾ Kui eksportija allkirja ei nõuta, siis tähendab vabastus allkirjakohustusest ka vabastust kohustusest märkida allkirjastaja nimi.

LIKUMISSERTIFIKAADI EUR.1 JA
LIKUMISSERTIFIKAADI EUR.1 TAOTLUSE NÄIDISED

TRÜKKIMISJUHISED

1. Mõlema sertifikaadi mõõdud on 210×297 mm; pikkus võib varieeruda vahemikus miinus 5 mm kuni pluss 8 mm. Kasutatav paber peab olema valge kirjapaber, mis ei sisalda mehaanilist puidumassi ja kaalub vähemalt 25 g/m^2 . Sellele peab olema trükitud roheline giljošmustriga taust, mis muudab silmaga nähtavaks kõik mehaaniliste või keemiliste vahenditega tehtud võltsingud.
2. Assotsieerimislepingu osaliste pädevad asutused võivad jätta endale õiguse trükkida vormid ise või lasta need trükkida selleks volitatud trükikodades. Viimasel juhul peab igal vormil olema viide sellisele volitusele. Igal vormil peab olema trükikoja nimi ja aadress või tunnus, mille abil saab trükikoda identifitseerida. Vormile peab olema trükitud või muul viisil kantud seerianumber, mille järgi saab seda identifitseerida.

LIKUMISSERTIFIKAAT EUR.1

1. Eksportija (nimi, täielik aadress, riik)	EUR.1	Nr A	000.000
Enne vormi täitmist vt märkusi tagaküljel.			
3. Kaubasaaja (nimi, täielik aadress, riik) (täitmine vabatahtlik)	2. Järgmiste riikide vahelises sooduskaubanduses kasutatav sertifikaat ..... ja ..... (märkida asjaomased riigid, riikide rühmad või territooriumid)		
	4. Riik, riikide rühm või territoorium, kust pärinevana tooteid käsitatakse	5. Sihtriik, -riikide rühm või -territoorium	
6. Veo üksikasjad (täitmine vabatahtlik)	7. Märkused		
8. Kaubaartikli järjekorranumber; märgistused ja numbrid; pakendite arv ja liik ⁽¹⁾ ; kauba kirjeldus	9. Brutomass (kg) või muu mõõtühik (l, m ³ jne)	10. Arved (täitmine vabatahtlik)	
11. TOLLI KINNITUS <i>Deklaratsioon kinnitatud</i> Ekspordidokument ⁽²⁾ Vorm..... nr..... ..... Tolliasutus ..... Väljaandev riik või territoorium ..... Pitsar ..... Koht ja kuupäev .... (allkiri)	12. EKSPORTIJA DEKLARATSIOON Mina, allakirjutanu, kinnitan, et eespool kirjeldatud kaubad vastavad käesoleva sertifikaadi väljaandmiseks ettenähtud tingimustele. Koht ja kuupäev .... (allkiri)		
⁽¹⁾ Pakkimata kaupade puhul märkida kas esemete arv või sõna „lahtine“.			
⁽²⁾ Täidetakse üksnes juhul, kui eksportiva riigi või territooriumi õigusnormid seda nõuavad.			

<p>13. KONTROLI TAOTLUS (kellele):</p>	<p>14. KONTROLI TULEMUS</p> <p>Kontrolli tulemusena leiti, et käesolev sertifikaat⁽¹⁾</p> <p>☐ on välja antud nimetatud tolliasutuse poolt ja selles sisalduv teave on õige.</p> <p>☐ ei vasta ehtsuse ega õigsuse nõuetele (vt lisatud märkused).</p>
<p>Palutakse kontrollida käesoleva sertifikaadi ehtsust ja õigsust.</p> <p>.....</p> <p>(koht ja kuupäev)</p> <p>Pitser</p> <p>.....</p> <p>(allkiri)</p>	<p>.....</p> <p>(koht ja kuupäev)</p> <p>Pitser</p> <p>.....</p> <p>(allkiri)</p> <p>.....</p> <p>⁽¹⁾ Märkida vastavasse lahtrisse X.</p>

LIKUMISSERTIFIKAADI EUR.1 TAOTLUS

1. Eksportija (nimi, täielik aadress, riik)	EUR.1	Nr A	000.000
Enne vormi täitmist vt märkusi tagaküljel.			
3. Kaubasaaja (nimi, täielik aadress, riik) (täitmine vabatahtlik)	2. Järgmiste riikide vahelises sooduskaubanduses kasutatava sertifikaadi taotlus: ..... ja ..... (märkida asjaomased riigid, riikide rühmad või territooriumid)		
	4. Riik, riikide rühm või territoorium, kust pärinevana tooteid käsitatakse	5. Sihtriik, -riikide rühm või -territoorium	
6. Veo üksikasjad (täitmine vabatahtlik)	7. Märkused		
8. Kaubaartikli järjekorranumber; märgistused ja numbrid; pakendite arv ja liik ⁽¹⁾ ; kauba kirjeldus	9. Brutomass (kg) või muu mõõtühik (l, m ³ jne)	10. Arved (täitmine vabatahtlik)	
⁽¹⁾ Pakkimata kaupade puhul märkida kas esemete arv või sõna „lahtine“.			

EKSPORTIJA DEKLARATSIOON

Mina, allakirjutanu, pöördel kirjeldatud kauba eksportija,

KINNITAN, et kaup vastab lisatud sertifikaadi väljastamiseks nõutavatele tingimustele;

NIMETAN järgnevalt asjaolud, mis võimaldavad kõnealustel kaupadel eespool nimetatud tingimustele vastata:

.....
.....
.....
.....

ESITAN järgmised täiendavad dokumendid⁽¹⁾:

.....
.....
.....
.....

KOHUSTUN esitama asjaomaste asutuste taotluse korral kõik täiendavad tõendid, mida kõnealused asutused võivad nõuda selleks, et välja anda lisatud sertifikaat, ja kohustun vajaduse korral lubama, et kõnealused asutused kontrollivad minu raamatupidamist ja pöördel kirjeldatud kauba tootmisprotsesse;

TAOTLEN nimetatud kaupadele lisatud sertifikaadi väljaandmist.

.....

(Koht ja kuupäev)

.....

(allkiri)

-
- ⁽¹⁾ Näiteks impordidokumendid, liikumissertifikaadid, arved, tootja deklaratsioonid jms, mis viitavad tootmisel kasutatud toodetele või samas seisukorras reeksporditud kaupadele.

CEUTAST JA MELILLAST PÄRIT TOODETE
SUHTES KOHALDATAVAD ERITINGIMUSED

Ainus artikkel

1. Tingimused et need vastavad käesoleva liite artiklis 13 sätestatud mittemuutmise reeglile, loetakse
  - 1) Ceutast ja Melillast pärinevateks toodeteks:
    - a) täielikult Ceutas ja Melillas saadud tooted;
    - b) Ceutas ja Melillas saadud tooted, mille valmistamisel on kasutatud muid kui täielikult Ceutas ja Melillas saadud tooteid, tingimused et:
      - i) tooted on läbinud piisava töö või töötamise käesoleva liite artikli 4 tähenduses või
      - ii) tooted pärinevad Andorrast või EList, tingimused et need on läbinud töö või töötamise, mis on käesoleva liite artiklis 6 osutatud toimingutest ulatuslikum;

2) Andorrast pärit toodeteks

a) täielikult Andorras saadud tooted;

b) Andorras saadud tooted, mille tootmisel on kasutatud muid kui täielikult Andorras saadud tooteid, tingimusel et:

i) tooted on läbinud piisava töö või töötuse käesoleva liite artikli 4 tähenduses või

ii) tooted pärinevad Ceutast ja Melillast või EList, tingimusel et need on läbinud töö või töötuse, mis on käesoleva liite artiklis 6 osutatud toimingutest ulatuslikum.

2. Ceutat ja Melillat käsitatakse ühtse territooriumina.

3. Eksportija või eksportija volitatud esindaja kirjutab eksportiva assotsieerimislepingu osalise nime ning „Ceuta ja Melilla“ kaupade liikumissertifikaadi EUR.1 lahtrisse 2 või päritoludeklaratsioonile. Juhul kui tooted pärinevad Ceutast ja Melillast, märgitakse see ka liikumissertifikaadi EUR.1 lahtrisse 4 või päritoludeklaratsioonile.

4. Hispaania toll vastutab käesoleva liite kohaldamise eest Ceutas ja Melillas.

TARNIJA DEKLARATSIOON

Tarnija deklaratsioon, mille tekst on esitatud allpool, koostatakse kooskõlas joonealuste märkustega. Joonealuseid märkusi ei ole vaja uuesti kirjutada.

TARNIJA DEKLARATSIOON

kaupade kohta, mis on läbinud töö või töötamise assotsieerimislepingu osalise territooriumil ilma sooduspäritolustaatuseta

Mina, allakirjutanu, arvele, saatelehele või muule äridokumendile lisatud tarnija deklaratsiooniga hõlmatud kaupade tarnija, kinnitan järgmist.

1. Järgmisi materjale, mis ei pärine [kust: märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)], on kasutatud [kus: märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)], et toota järgmisi kaupu:

Tarnitud kaupade kirjeldus ⁽¹⁾	Kasutatud päritolustaatuseta materjali kirjeldus	Kasutatud päritolustaatuseta materjalide rubriik ⁽²⁾	Kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus ⁽²⁾⁽³⁾
Koguväärtus:			

2. Kõik muud materjalid, mida on kasutatud [kus: märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)], et toota tarnitud kaupu, pärinevad [kust: märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)].

3. Järgmised kaubad on läbinud töö või töötluste väljaspool [märkida asjaomas(t)e assotsiatsioonilepingu osalis(t)e nimi(nimed)] vastavalt ühelt poolt Euroopa Liidu ning selle liikmesriikide ning teiselt poolt eraldiseisvate poolte Andorra Vürstiriigi ja San Marino Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu Andorra protokollile 1. liite artiklile 12 ning on seal omandanud järgmise kogulisandväärtuse:

Tarnitud kaupade kirjeldus	Väljaspool [märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)] tekkinud kogulisandväärtus ⁽⁴⁾
	(koht ja kuupäev)
	(tarnija aadress ja allkiri; lisaks tuleb loetavalt kirjutada deklaratsiooni allkirjastaja nimi)

-
- (1) Kui arve, saateleht või muu äridokument, millele käesolev tarnija deklaratsioon on lisatud, käsitleb mitut liiki kaupa või kaupu, mis ei sisalda päritolustaatuseta materjale samas mahus, peab tarnija neid selgelt eristama.
  - (2) Selles veerus nõutud andmed tuleb esitada üksnes vajaduse korral.
  - (3) Mõiste „kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus“ – kasutatavate päritolustaatuseta materjalide tolliväärtus importimise ajal, või kui see ei ole teada ja seda ei ole võimalik kindlaks teha, siis esimene tuvastatav hind, mida nende materjalide eest makstakse [kus: märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)].
Iga kasutatava päritolustaatuseta materjali puhul peab märkima täpse väärtuse veerus „Tarnitud kaupade kirjeldus“ näidatud kauba ühiku kohta.
  - (4) Mõiste „väljaspool tekkinud kogulisandväärtus“ – kõik väljaspool [märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)] akumulunud kulud, kaasa arvatud kõigi seal lisatud materjalide väärtus. Veerus „Tarnitud kaupade kirjeldus“ näidatud kauba ühiku kohta tuleb märkida täpne kogulisandväärtus, mis on saadud väljaspool [märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)].
-

TARNIJA PIKAAJALINE DEKLARATSIOON

Tarnija pikaajaline deklaratsioon, mille tekst on esitatud allpool, koostatakse kooskõlas joonealuste märkustega. Joonealuseid märkusi ei ole vaja uuesti kirjutada.

TARNIJA PIKAAJALINE DEKLARATSIOON

kaupade kohta, mis on läbinud töö või töötamise assotsieerimislepingu osalise territooriumil ilma sooduspäritolustaatuseta

Mina, allakirjutanu, arvele, saatelehele või muule äridokumentidele lisatud käesoleva pikaajalise tarnija deklaratsiooniga hõlmatud selliste kaupade tarnija, mida tarnitakse regulaarselt ..... (kellele)⁽¹⁾, kinnitan järgmist.

1. Järgmisi materjale, mis ei pärine [kust: märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)], on kasutatud [kus: märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)], et toota järgmisi kaupu:

Tarnitud kaupade kirjeldus ⁽²⁾	Kasutatud päritolustaatuseta materjali kirjeldus	Kasutatud päritolustaatuseta materjalide rubriik ⁽³⁾	Kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus ⁽³⁾⁽⁴⁾
Koguväärtus			

2. Kõik muud materjalid, mida on kasutatud [kus: märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)], et toota tarnitud kaupu, pärinevad [kust: märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)].
3. Järgmised kaubad on läbinud töö või töötamise väljaspool [märkida asjaomas(t)e assotsiatsioonilepingu osalis(t)e nimi(nimed)] vastavalt ühelt poolt Euroopa Liidu ning selle liikmesriikide ning teiselt poolt eraldiseisvate poolte Andorra Vürstiriigi ja San Marino Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu Andorra protokollile 1. liite artiklile 12 ning on seal omandanud järgmise kogulisandväärtuse:

Tarnitud kaupade kirjeldus	Väljaspool [märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)] tekkinud kogulisandväärtus ⁽⁵⁾

Käesolev pikaajalise tarnija deklaratsioon kehtib nimetatud toodete kõikide edaspidiste saadetiste kohta .....(alates)
 kuni .....⁽⁶⁾

Kohustun .....⁽¹⁾ deklaratsiooni kehtivuse lõppemisest viivitamata teavitama.

(koht ja kuupäev)
(tarnija aadress ja allkiri; lisaks tuleb loetavalt kirjutada deklaratsiooni allkirjastaja nimi)

-
- (1) Kliendi nimi ja aadress.
  - (2) Kui arve, saateleht või muu äridokument, millele käesolev deklaratsioon on lisatud, käsitleb mitut liiki kaupa või kaupu, mis ei sisalda päritolustaatuseta materjale samas mahus, peab tarnija neid selgelt eristama.
  - (3) Nendes veergudes nõutud andmed tuleb esitada üksnes vajaduse korral.
  - (4) Mõiste „kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus“ – kasutatavate päritolustaatuseta materjalide tolliväärtus importimise ajal, või kui see ei ole teada ja seda ei ole võimalik kindlaks teha, siis esimene tuvastatav hind, mida nende päritolustaatuseta materjalide eest makstakse [kus: märkida asjakohas(t)e assotsieerimislepingu osalis(t)e nimi(nimed)]. Iga kasutatava päritolustaatuseta materjali puhul peab märkima täpse väärtuse veerus „Tarnitud kaupade kirjeldus“ näidatud kauba ühiku kohta.
  - (5) Mõiste „väljaspool tekkinud kogulisandväärtus“ – kõik väljaspool [märkida asjakohase assotsieerimislepingu osalise nimi] akumulunud kulud, kaasa arvatud kõigi seal lisatud materjalide väärtus. Veerus „Tarnitud kaupade kirjeldus“ näidatud kauba ühiku kohta tuleb märkida täpne kogulisandväärtus, mis on saadud väljaspool [märkida asjakohase assotsieerimislepingu osalise nimi].
  - (6) Märkida kuupäevad. Tarnija pikaajalise deklaratsiooni kehtivusaeg ei tohiks üldjuhul olla pikem kui 24 kuud vastavalt selle assotsieerimislepingu osalise tolli kehtestatud tingimustele, kus tarnija pikaajaline deklaratsioon koostatakse.
-

HALDUSASUTUSTE VASTASTIKUNE ABI TOLLIKÜSIMUSTES

ARTIKKEL 1

Mõisted

Käesolevas liites kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „tollialased õigusaktid“ – kõik assotsieerimislepingu osaliste territooriumil kohaldatavad õigusnormid, millega reguleeritakse kaupade importi, eksporti ja transiiti ning nende suunamist muudele tolliprotseduuridele, sealhulgas keelustamis-, piiramis- ja kontrollimeetmed;
- b) „taotluse esitanud asutus“ – pädev haldusasutus, kelle assotsieerimislepingu osaline on selleks otstarbeks määranud ja kes taotleb abi käesoleva liite alusel;
- c) „taotluse saanud asutus“ – pädev haldusasutus, kelle assotsieerimislepingu osaline on selleks otstarbeks määranud ja kes võtab abitaotluse käesoleva liite alusel vastu;
- d) „teave“ – andmed, dokumendid, kujutised, aruanded, teated või tõestatud ärakirjad mis tahes kujul, sealhulgas elektroonilises vormis, olenemata sellest, kas neid töödeldakse või analüüsitakse või mitte;

- e) „isik“ – füüsiline või juriidiline isik;
- f) „isikuandmed“ – mis tahes andmed tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta;
- g) „tollialaseid õigusakte rikkuv toiming“ – igasugune tollialaste õigusaktide rikkumine või rikkumiskatse.

ARTIKKEL 2

Kohaldamisala

1. Assotsieerimislepingu osalised abistavad teineteist oma pädevuse piires ning käesolevas liites sätestatud viisil ja tingimustel, et tagada tollialaste õigusaktide õige kohaldamine eelkõige tollialaseid õigusakte rikkuvate toimingute ennetamise, uurimise ja tõkestamise kaudu.
2. Käesoleva liite kohase tolliküsimustes antava abi kohaldamisalasse kuuluvad assotsieerimislepingu osalise haldusasutused, kes on pädevad kohaldama käesolevat liidet. See abi ei piira nende sätete kohaldamist, millega reguleeritakse vastastikuse haldusabi andmist kriminaalasjades, ega hõlma teavet, mis on saadud õigusasutuse taotlusel kasutatud volituste abil, välja arvatud juhul, kui nimetatud õigusasutused on andnud loa sellise teabe edastamiseks.
3. Käesolev liide ei hõlma tollimaksude ega muude maksude või rahatrahvide sissenõudmiseks antavat abi.

ARTIKKEL 3

Abistamine taotluse korral

1. Taotluse esitanud asutuse palvel esitab taotluse saanud asutus kogu asjakohase teabe, mis aitab taotluse esitanud asutusel tagada tollialaste õigusaktide õige kohaldamise, sealhulgas teabe, mis käsitleb täheldatud või kavandatavaid toiminguid, millega neid õigusakte rikutakse või võidakse rikkuda.
2. Taotluse esitanud asutuse palvel teatab taotluse saanud asutus talle järgmist:
  - a) kas ühe assotsieerimislepingu osalise territooriumilt eksporditud kaubad on teise assotsieerimislepingu osalise territooriumile imporditud nõuetekohaselt, nimetades asjakohaselt juhul selliste kaupade suhtes kohaldatud tolliprotseduuri;
  - b) kas ühe assotsieerimislepingu osalise territooriumile imporditud kaubad on teise assotsieerimislepingu osalise territooriumilt eksporditud nõuetekohaselt, nimetades asjakohaselt juhul selliste kaupade suhtes kohaldatud tolliprotseduuri.
3. Taotluse esitanud asutuse palvel võtab taotluse saanud asutus tema suhtes kehtivate õigusnormide raames vajalikke meetmeid, et tagada erijärelevalve järgmise üle:
  - a) isikud, kelle puhul on põhjust arvata, et nad on seotud või on olnud seotud tollialaseid õigusakte rikkuvate toimingutega;

- b) kaubad, mida transporditakse või võidakse transportida viisil, mille puhul on põhjust arvata, et neid kavatsetakse kasutada tollialaseid õigusakte rikkuvates toimingutes;
- c) paigad, kuhu on kogutud või võidakse ladustada või koguda kaupu viisil, mis annab alust arvata, et nimetatud kaupu kavatsetakse kasutada tollialaseid õigusakte rikkuvates toimingutes;
- d) transpordivahendid, mida kasutatakse või võidakse kasutada viisil, mis annab alust arvata, et need transpordivahendid on ette nähtud kasutamiseks tollialaseid õigusakte rikkuvateks toiminguteks.

ARTIKKEL 4

Abistamine omal algatusel

Kui assotsieerimislepingu osalised leiavad, et see on tollialaste õigusaktide õigeks kohaldamiseks vajalik, abistavad nad teineteist omal algatusel ja kooskõlas oma õigusnormidega, esitades teabe, mille nad on saanud lõpetatud, kavandatavate või käimasolevate toimingute kohta, mis on või näivad olevat tollialaseid õigusakte rikkuvad toimingud, ja mis võib teisele assotsieerimislepingu osalisele huvi pakkuda. Selline teave keskendub eelkõige järgmisele:

- a) isikud, kaubad ja transpordivahendid, ning
- b) uued viisid või meetodid, mida kasutatakse tollialaseid õigusakte rikkuvate toimingute tegemisel.

ARTIKKEL 5

Abitaotluse sisu ja vorm

1. Käesoleva liite kohased taotlused koostatakse kirjalikult ning esitatakse kas paberil või elektrooniliselt. Taotlusele lisatakse selle täitmiseks vajalikud dokumendid. Kiireloomulistel juhtudel võib taotluse saanud asutus vastu võtta ka suulisi taotlusi, kuid taotluse esitanud asutus peab need viivitamata kirjalikult kinnitama.
2. Lõike 1 kohased taotlused peavad sisaldama järgmist teavet:
  - a) taotluse esitanud asutuse nimi ja vastutav ametnik, kes oleks taotluse kontaktpunkt;
  - b) millist teavet ja/või mis liiki abi taotletakse;
  - c) taotluse põhjus ja eesmärk;
  - d) asjassepuutuvad õigus- ja haldusnormid ning muud õiguslikud asjaolud;
  - e) võimalikult täpsed ja terviklikud andmed uuritavate kaupade või isikute kohta;
  - f) asjaga seotud faktide ja juba läbiviidud uurimise kokkuvõte ning
  - g) kättesaadavad lisaandmed, mis võimaldavad taotluse saanud asutusel taotlusele vastata.

3. Lõike 1 kohased taotlused esitatakse taotluse saanud asutuse asjaajamiskeeles või sellele asutusele vastuvõetavas keeles. Alati on aktsepteeritavad inglise keeles esitatud taotlused. Nõuet esitada lõike 1 kohased taotlused taotluse saanud asutuse asjaajamiskeeles või sellele asutusele vastuvõetavas keeles ei kohaldata lõike 1 kohaselt esitatud taotlusele lisatud dokumentide suhtes.

4. Kui käesoleva liite kohane taotlus ei vasta lõigetes 1–3 sätestatud vorminõuetele, võib taotluse saanud asutus nõuda selle parandamist või täiendamist. Kuni taotluse parandamise või täiendamiseni võib teha korralduse rakendada ettevaatusabinõusid.

ARTIKKEL 6

Taotluste täitmine

1. Abitaotluse täitmiseks toimib taotluse saanud asutus oma pädevuse ja võimaluste piires nii, nagu ta toimiks enda nimel või sellesama assotsieerimislepingu osalise muude asutuste taotlusel, esitades tema valduses olevat teavet, viies läbi vajalikke uurimisi või korraldades nende läbiviimist. Käesolevat sätet kohaldatakse ka kõigi muude asutuste suhtes, kellele taotluse saanud asutus on taotluse edastanud juhul, kui ta ei saa ise tegutseda.

2. Abitaotlusi täidetakse taotluse saanud assotsieerimislepingu osalise õigusnormide kohaselt.

ARTIKKEL 7

Teabeedastuse vorm

1. Taotluse saanud asutus teeb uurimiste tulemused taotluse esitanud asutusele teatavaks kirjalikult ning lisab asjakohased dokumendid, tõestatud koopiad ja muud materjalid. Sellist teavet võib esitada elektrooniliselt.
2. Dokumentide originaalid edastatakse kooskõlas kummagi assotsieerimislepingu osalise õiguslike piirangutega ja üksnes taotluse esitanud asutuse nõudmisel, kui tõestatud koopiatest ei piisa. Taotluse esitanud asutus tagastab originaaldokumendid esimesel võimalusel.
3. Taotluse saanud asutus edastab kooskõlas lõikega 2 taotluse esitanud asutusele kogu teabe, mis puudutab tema territooriumil asuvate ametiasutuste poolt kaubadeklaratsiooni tõendamiseks väljastatud või kinnitatud dokumentide autentsust.

ARTIKKEL 8

Ühe assotsieerimislepingu osalise ametnike viibimine teise assotsieerimislepingu osalise territooriumil

1. Assotsieerimislepingu osalise nõuetekohaselt volitatud ametnikud võivad teise assotsieerimislepingu osalise nõusolekul ja teise assotsieerimislepingu osalise kehtestatud tingimustel viibida taotluse saanud asutuse või käesoleva liite artikli 6 lõikes 1 osutatud muu asjaomase asutuse ruumides, et hankida teavet, mis on seotud tollialaseid õigusakte rikkuvate või rikkuda võivate toimingutega ja mida taotluse esitanud asutus vajab käesoleva liite kohaldamiseks.

2. Assotsieerimislepingu osalise nõuetekohaselt volitatud ametnikud võivad teise assotsieerimislepingu osalise nõusolekul ja teise assotsieerimislepingu osalise kehtestatud tingimustel viibida kõnealuse teise assotsieerimislepingu osalise territooriumil läbiviidavate uurimiste juures.
3. Lõikes 2 osutatud ametnikud viibivad teise assotsiatsioonilepingu osalise territooriumil üksnes nõuandva pädevusega, millest tulenevalt :
  - a) peavad nad suutma igal ajal tõendada, et nad täidavad oma ametiülesandeid;
  - b) ei tohi nad kanda vormi ega relvi ning
  - c) antakse neile sama kaitse, mis on tagatud teise assotsieerimislepingu osalise ametnikele kooskõlas tema territooriumil kehtivate õigusnormidega.

ARTIKKEL 9

Dokumentide edastamine ja teavitamine

1. Taotluse esitanud asutuse palvel võtab taotluse saanud asutus tema suhtes kohaldatavate õigusnormide kohaselt kõik vajalikud meetmed, et edastada taotluse saanud asutuse territooriumil elavale või asuvale adressaadile kõik dokumendid ja teatada talle kõikidest otsustest, mis pärinevad taotluse esitanud asutuselt ja kuuluvad käesoleva liite kohaldamisalasse.
2. Dokumentide edastamise või otsuste teatavakstegemise taotlused esitatakse kirjalikult taotluse saanud asutuse asjaajamiskeeles või taotluse saanud asutusele vastuvõetavas keeles.

ARTIKKEL 10

Automaatne ja eelnev teabevahetus

1. Käesoleva liite artikli 15 kohaselt võivad assotsieerimislepingu osalised vastastikusel kokkuleppel:
  - a) vahetada automaatselt käesoleva liitega ette nähtud teavet;
  - b) vahetada konkreetset teavet enne saadetiste saabumist teise assotsieerimislepingu osalise territooriumile.
2. Lõikes 1 osutatud teabevahetuse rakendamiseks kehtestavad assotsieerimislepingu osalised korra, mis käsitleb teabe liiki, mida nad soovivad vahetada, ning teabevahetuse vormi ja sagedust.

ARTIKKEL 11

Erandid abistamiskohustusest

1. Käesoleva liite kohasest abi andmisest võib keelduda või selle andmise võib siduda teatud tingimuste või nõuetega juhul, kui assotsieerimislepingu osaline leiab, et selline abi:
  - a) võib kahjustada Andorra või abitaotluse saanud ELi liikmesriigi suveräänsust,

b) võib ohustada avalikku korda, avalikku julgeolekut või muid olulisi huve, eelkõige käesoleva liite artikli 12 lõikes 5 osutatud isikuandmete edastamise korral, või

c) rikub tööstus-, äri- või ametisaladust.

2. Taotluse saanud asutus võib abi osutamise edasi lükata põhjendusel, et selline abi võib häirida käimasolevat uurimist, süüdistuse esitamist või menetlust. Sellisel juhul konsulteerib taotluse saanud asutus taotluse esitanud asutusega, et teha kindlaks, kas abi on võimalik anda sellistel tingimustel, mida taotluse saanud asutus vajalikuks peab.

3. Kui taotluse esitanud asutus palub abi, mida ta ise ei suudaks taotluse korral anda, viitab ta sellele asjaolule oma abitaotluses. Sel juhul otsustab taotluse saanud asutus, kuidas sellisele taotlusele vastata.

4. Lõigetes 1 ja 2 osutatud juhtudel teeb taotluse saanud asutus oma otsuse ja selle põhjendused taotluse esitanud asutusele viivitamata teatavaks.

ARTIKKEL 12

Teabevahetus ja konfidentsiaalsus

1. Käesoleva liite alusel saadud teavet kasutatakse üksnes käesolevas liites sätestatud eesmärkidel.

2. Käesoleva liite alusel saadud teabe kasutamist tollialaste õigusaktide rikkumise kohta algatatud haldus- või kohtumenetlustes loetakse käesoleva liite kohaseks. Seepärast võivad assotsieerimislepingu osalised kasutada käesoleva liite kohaselt saadud teavet ja uuritud dokumente tõenditena oma tõendusmaterjalides, aruannetes ja ütlustes ning kohtumenetlustes ja süüdistuste esitamisel. Taotluse saanud asutus võib seada teabe esitamise või dokumentide kättesaadavaks tegemise tingimuseks enda teavitamise sellisest kasutamisest.

3. Kui üks assotsieerimislepingu osaline soovib kasutada käesoleva liite alusel saadud teavet muul kui käesolevas liites sätestatud otstarbel, peab tal selleks olema teabe andnud asutuse eelnev kirjalik nõusolek. Kui teavet kasutatakse muul otstarbel, võetakse arvesse kõnealuse asutuse kehtestatud piiranguid.

4. Käesoleva liite kohaselt mis tahes kujul edastatud teave on salajane või piiratud kasutusega vastavalt kummagi assotsieerimislepingu osalise õigusnormidele. Sellise teabe suhtes kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus ja kaitse, mis antakse samalaadsele teabele teavet vastuvõtva assotsieerimislepingu osalise kohaldatavate õigusnormide kohaselt. Assotsieerimislepingu osalised edastavad üksteisele sel eesmärgil kohaldatavad õigusnormid.

5. Isikuandmeid võib edastada üksnes kooskõlas selliseid isikuandmeid edastava assotsieerimislepingu osalise andmekaitsenormidega. Kumbki assotsieerimislepingu osaline teatab teisele assotsieerimislepingu osalisele oma andmekaitsenormidest ja teeb vajaduse korral kõik endast oleneva, et leppida kokku täiendavad kaitsemeetmed.

ARTIKKEL 13

Ekspertid ja tunnistajad

Taotluse saanud asutus võib anda oma ametnikele loa osaleda talle antud volituste piires eksperdi või tunnistajana kohtu- või haldusmenetluses, mis käsitleb käesoleva liitega hõlmatud küsimusi, ja esitada kõnealuses menetluses vajalikke esemeid, dokumente või nende tõestatud koopiaid.

Taotluses tuleb täpselt nimetada, millises kohtu- või haldusasutuses ametnik peab kohtu- või haldusmenetluses osalema ning millistes küsimustes ja millise ametikoha või kvalifikatsiooni tõttu seda ametnikku küsitletakse.

ARTIKKEL 14

Abistamiskulud

1. Kui lõigetest 2 ja 3 ei tulene teisiti, loobuvad assotsieerimislepingu osalised vastastikku kõigist käesoleva liite kohaldamisel tehtud kulutuste hüvitamise nõuetest.
2. Kulutused ja hüvitised ekspertidele, tunnistajatele, tõlkidele ja tõlkijatele, kes ei ole avaliku teenistuse töötajad, maksab asjakohasel juhul taotluse esitanud asutuse assotsieerimislepingu osaline.
3. Kui abitaotluse täitmiseks on vaja teha erakorralisi kulutusi, määravad assotsieerimislepingu osalised kindlaks abitaotluse täitmise tingimused ning nende kulude kandmise viisi.

ARTIKKEL 15

Rakendamine

1. Käesoleva liite rakendamise eest vastutavad ühelt poolt Andorra selleks määratud tollid ja teiselt poolt Euroopa Komisjoni pädevad talitused ning vajaduse korral asjaomaste liikmesriikide tollid. Nemad otsustavad kõigi käesoleva liite rakendamiseks vajalike praktiliste meetmete ja korralduste üle, võttes arvesse oma asjakohaseid kohaldatavaid õigusnorme, eelkõige isikuandmete kaitse valdkonnas kehtivaid õigusnorme.
2. Assotsieerimislepingu osalised teavitavad teineteist üksikasjalikest rakendusmeetmetest, mille kumbki assotsieerimislepingu osaline on käesoleva liite kohaselt vastu võtnud, ja konsulteerivad teineteisega, eelkõige seoses nõuetekohaselt volitatud talituste ja ametnikega, kelle pädevusse on antud käesolevas liites sätestatud teatiste saatmine ja vastuvõtmine.
3. ELis ei mõjuta käesoleva liite sätted Euroopa Komisjoni pädevate talituste ja ELi liikmesriikide tollide vahelist teabevahetust teabe korral, mis on saadud käesoleva liite alusel.

ARTIKKEL 16

Muud lepingud

Käesolev liide on ülimuslik muude lepingute suhtes, mis käsitlevad vastastikust haldusabi tolliküsimustes ja mis on sõlmitud või võidakse sõlmida üksikute ELi liikmesriikide ja Andorra vahel, niivõrd kui nende lepingute sätted ei sobi kokku käesoleva liite sätetega.

ARTIKKEL 17

Konsulteerimine

Käesoleva liite tõlgendamisel ja rakendamisel konsulteerivad assotsieerimislepingu osalised teineteisega, et lahendada kõnealune küsimus tollikoostöö allkomitees.

RAAMLEPINGU ARTIKLI 80 LÕIKES 7 OSUTATUD LOETELU

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 883/2004¹ osutatud sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjon.
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 537/2014² loodud Euroopa audiitorite järelevalveasutuste komitee.
3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1971³ loodud elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste amet.
4. Komisjoni otsusega 2007/172/EÜ⁴ moodustatud kutsekvalifikatsioonide tunnustamise koordinaatorite rühm.

-
- ¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT L 166, 30.4.2004, lk 1).
  - ² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 537/2014, mis käsitleb avaliku huvi üksuste kohustusliku auditi erinõudeid ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2005/909/EÜ (ELT L 158, 27.5.2014, lk 77).
  - ³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1971, millega asutatakse elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste amet (BEREC) ja BERECi tugiamet (BERECi büroo) ja muudetakse määrust (EL) 2015/2120 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1211/2009 (ELT L 321, 17.12.2018, lk 1).
  - ⁴ Komisjoni 19. märtsi 2007. aasta otsus, millega moodustatakse kutsekvalifikatsioonide tunnustamise koordinaatorite rühm (ELT L 79, 20.3.2007, lk 38).

RAAMLEPINGU ARTIKLI 62 LÕIKE 1 NELJANDAS LÕIGUS OSUTATUD
ELis KEHTIVAD PETTUSTEVASTASED SÄTTED

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2017/1371¹:
  - a) artikkel 3 – liidu finantshuve kahjustav pettus;
  - b) artikkel 4 – muud kuriteod, mis kahjustavad liidu finantshuve;
  - c) artikkel 5 – kuriteole kihutamine ja kaasaaitamine ning kuriteokatse;
  - d) artikkel 6 – juriidiliste isikute vastutus;
  - e) artikkel 7 – füüsilistele isikutele kohaldatavad karistused;
  - f) artikkel 9 – juriidilistele isikutele kohaldatavad karistused;
  - g) artikkel 12 – liidu finantshuve kahjustavate kuritegude aegumine.

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL, Euratom) nr 883/2013¹:

a) artikli 7 lõike 3a punkt a – juurdlusmenetlus.

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).